

העולם הזה

איש השנה תמ"ד
דויד אול גולית

איש השנה התשס"ו

ה איש שהטביע את חותמו על שנת תשס"ו כמעט ונשכח השנה מלב כל. היא ביצעה את מעשהו לפני למעלה מעשר שנים, שלם עבורו בחירותיו. היה זה ד"ר קלאוס פיס, מרגל-האטום היהודי שמסר את סוד פצצת האטום האמריקאית לסוכני הסובייטים.

מאז, משך עשר שנים. היתה האנושות בצל הפיטריה הלוהטת. פצצת-המימן רדפה את פצצת-האטום, פצצת-קובאלט אימה פי אלף נסתמנה באופק. המדענים הכינו פצצה שיכלה לחסל בכמה שניות עשרה מיליון יצורים חיים; אנשי הג'א חישבו שבתנאים אלה שוב אין תועלת גם בפינוי ערים; מצביאי-האוויר תיכננו את הקליע המונחה שישא את הפצצה במהירות הבזק מסביב למחצית כדור-הארץ, ימסור אותה בדייקנות למקום-הפצצה.

ולפתע חלה התמורה הגדולה. לא התחולל שום נס: גם השנה לא הדביר המוסר האנושי את היכולת האנושית. אולם את אשר לא עשה הלב, עשה השכל. היה זה כאלו עצרה האנושות כולה לרגע גורלי את נשימתה, הסתכלה לתוך מעמקי התהום הנוראה אשר אל שפתה הגיעה, נמלטה ממנה בחלחלה. שני היריבים הגדולים הבינו סוף-סוף שלא חשוב כלל מי יצנח במלחמה הבאה — המנוצח יספיק לסחוב איתו תהומה גם את המנוצח.

כמו בסרטי המערב הפרוע, ישבו שני הגדולים כשאצבעור תיהם על הדקי האקדחים הטעונים. איש מהם לא העז לירות. כי כל אחד מהם ידע שאף אם יספיק לירות ראשון, ישחרר קרבנו בפרפורי גסיסתו את הי כדור שיהרג גם אותו.

משך שנה שלמה בוקו קרני הראדאר של שני הצדדים לעבר האופק, לגלות את הנקודה הי שחורה שתבשר את התקרבות האויב. משך שנה תמימה חיו טייסי שני הצדדים בצל מפלצות תיהם, מוכנים להמריא בין רגע כדי לשאת את התגמול האטומי אל מרכז האויב. אולם הפקודה לא באה. הפחד הבטיח את הי שלום. כל עוד לא קמה מלכות השלום עלי אדמות, כל עוד לא כוננה ממשלת-כדור-הארץ, שי מש הפחד ערובה טובה לשלום.

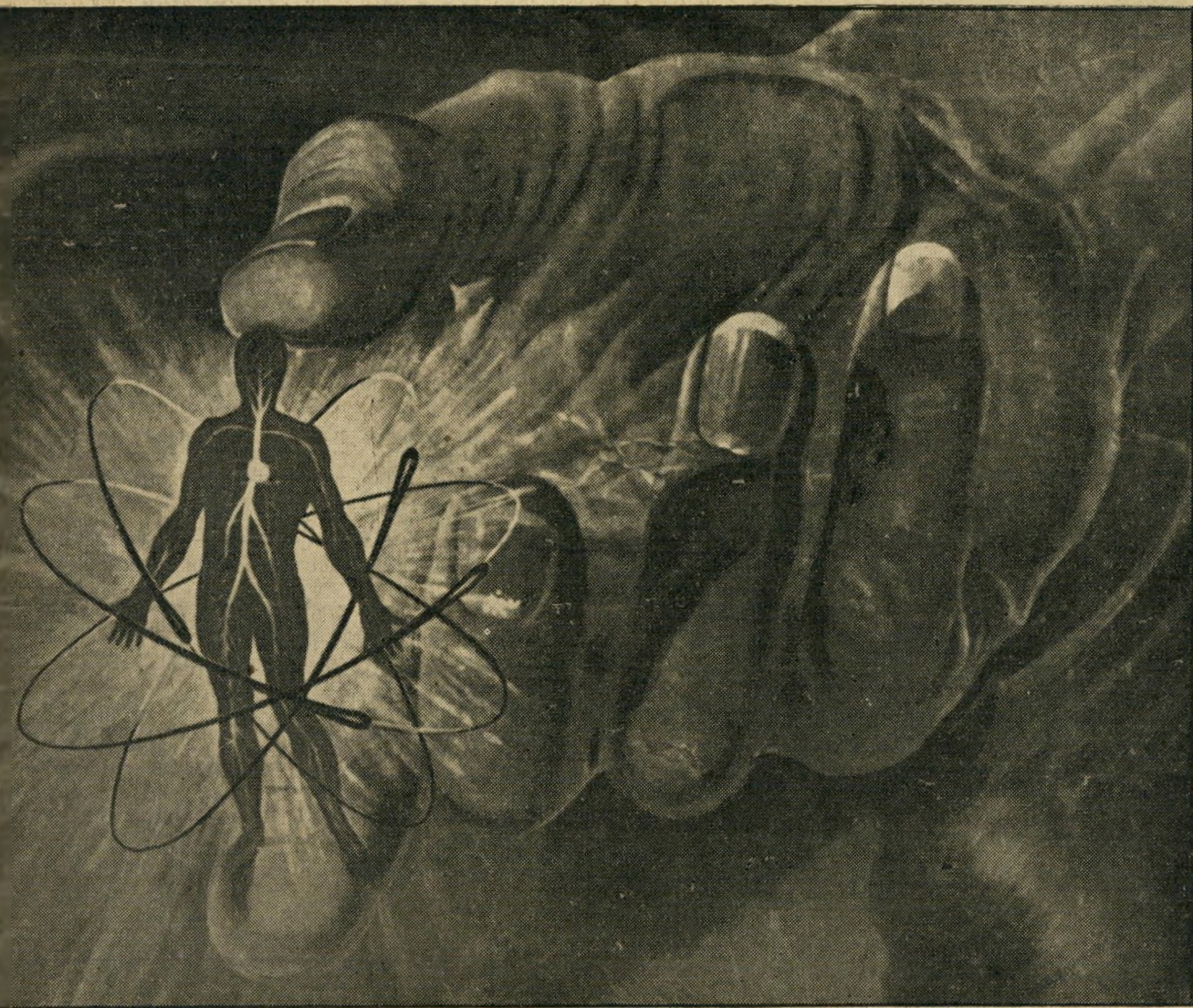
מ כוסה בזיעת פחזיה, התעוררה האנושות מן הי טיוט של מלחמת-העולם, הש קיפה סביבה וגילתה שמהפכה יצרנית עצומה מתקרבת ובאה. המאורע הגדול של תשס"ו לא היתה חזית-הגדולים בגינבה, אלא חזית האטומים שהתקיר מה כאותה עיר שהיציט שלוחה איש אינו יכול גם לחלום עדיין מה יהיו ברכות התקופה החדשה. האטום, הרוצח המתורעב, חזר למוטב והעמיד את נוחו הכביר לרשות האנושות. הוא נתן בידי אדם את הכוח לכבוש את החלל, לנטוע את דגלו על הירח ועל כוכבים רחוקים, להתחרות עם אלוהיו כי שליטה על היקום. הוא נתן כי ידיו נשק חדש לגלות מחלות ולי הדבירן, אולי להאריך חיי אנוש כפליים, למרוד בגורלו המר של בן-תמותה. אוצר-הכוח האדיר של פיצול הגרעין, ואולי גם של המיווג הגרעיני, יתן את ידו למהפכת האוטומציה, להחלפת האדם בגולם, הוא מבשר תקופה בה יעבוד בן-אנוש שעות מעט טות בשבוע, יוכל סוף סוף להקי דיש את עיקר זמנו ועיקר מרצו לפיתוח עצמו.

אבי האנושות האגדתי טעם מעץ-הדעת, נידון בשל כך ל- אכול את לחמו בזיעת אפיו. בראשית תקופת האטום נטל בנו של אדם תפוח שני מאותו עץ, הרהיב עוז בנפשו לשבור את הקללה העתיקה, להתקין לעצמו גן-עדן של השפע וי הרווחה.

מ הפכה גדולה זו של תשס"ו, הרחקת מפלצת-המלחמה מפתחי האנושות והדברת האטום לצורכי האדם, לא היתה פרי גאוניותו של אדם אחד, גדול הדור. להיפך, הי תכונה האופיינית של השנה היתה התפכחות כללית, החזרת הגה האנושות לידי אנשים נורמליים, אבות-משפחה טובים שאהבו לשחק גולף או לשתות חזקה. איש יחיד מהם לא היה איש השנה בעיני האדם הישראלי.

כי בני ירושלים וירמרכי, תל-אביב ותל-יירוהם, כמעט וי לא שמו לב למאורעות העולמיים. אולי חשו בלבם שקרה משהו, אילי רחשו במערפל תורה לגדולים. אולם אחרי עיון שטחי בכותרות הידיעות העולמיות, שקעו במאורעות קרובים הרבה יותר — באוזניהם הידהדו רעם התותחים ע הגבול ושגאת הרמקולים של אסיפת-הבחירות, סערת הי רוחות סביב קלחת השתיחות והדממה הדקה באולם בית-המשפט: ישראל תשס"ו.

בשנת השלום הראשונה מזה דור
נמלט בן-אנוש מתהום החיסול
וגילה כי ידי המלך אטום
עלולות להכפור את כדור הארץ
לאן-עדן חדש של רוחה ועושר

מי לא?

החייל העברי הקרבי

נה ובוצעה ביד אמן, ניצלה את שגיאתו ה גדולה של לבון כדי לפנות את המקום ל שיבת נפוליאון מגלות שדה-בוקר. בחוגים המצומצמים, שידעו את פרטי המקרה, השאיר רה טעם מר בפה.

אדם שני שיסבול משיבת בי. גיי. הוא הי איש שהוכיח כי בן-גוריון מיותר: **לש** **שרת**. במשך השנה הוכיח לחלוטין שאי כל הבלד אמיתי בין ממשלת-שרת לממשלת בן-גוריון. אולם לא היה זה מפני ששרת נתגלה לפתע כאישיות גדולה, אלא מפני שנסתבר כי גם אדם קטן יכול למלא את מקומו של בן-גוריון מבלי שיורגש הבלד.

לכן לא היה משה שרת איש השנה של חשט"ו. בניגוד לתקות רבים, לא גדל בי תפקיד, לא הפך למדינאי. מי שהיה מזכירו של חיים סוללנו הנפשית ויוריו בו שור מתח חשמלי גבוה — נתבדחה מקורבני בי. גיי. נהמו למצוא, עם שובו, זקן הרבה גם תקותו השלישית — כי ימי חופשתו ימלאו את סוללתו הנפשית ויוריו בו שור מתח חשמלי גבוה — נתבדחה מקורבני בי. גיי. נהמו למצוא, עם שובו, זקן הרבה

קטנתו זו של שרת מנעה את תואר איש-השנה גם מן האורח המוכבד ביותר שביקר עד כה בישראל: ראש ממשלת בורמה, **או נו**. ביקרו יכול היה להיות סימן דרך, סמל להפיכת ישראל לגורם בינ לאומי עצמאי, המושיט את ידו לאסיה ה מתעוררת, פורץ סוף-סוף מתוך מעגל ה בדידות. כך רצו ההמונים, שקיבלו את ה בורמאי החייכני עגלגל-הפנים בתהלהבות חסרת-תקדים.

אולם ממשלת ישראל לא היתה מסוגלת לכבוש את העצמאות הפוליטית. **קורו** של או נו היה יותר פרי המקרה, עמלו של איש אחר, **דויד הכהן**, מאשר תוצאה של קו פוליטי מחושב ומרחיק-ראות. בסוף ה שנה, כמו בראשיתה, נשארה ישראל בלתי עצמאית, תלויה בחסדי זרים.

יין בקנקן ישן

ב ראש שנת תשט"ו היה נדמה כי מתלכד מתנה העשוי לחולל תמורה במצב זה. אחרי שפילג את מפ"ם, יצא **יג** **אל** **אלון** לדרך חדשה, מלחה אהדתם ו תחלתם של מיטב הדיר הצעיר. אולם בי סוף השנה נסתבר כי הדרך החדשה הובילה למטרה ישנה מאד. היין החדש נשפך לקנקן סדוק מיושן.

בבחירות להסתדרות הפתיע אלון את ה מדינה בהתגברו על מפ"ם. אולם בניגוד לניחושים, צומצם היתרון בבחירות לכנסת. כמו כל מפלגה אחרת, מצאה אחדות-העבודה אוהדים ומתנגדים, מחייבים ושוללים, אולם ה כל הסכימו שהוא חלק בלתי-נפרד מהמצאות הקיימת, מפלגה ככל המפלגות. אם רצה בכך ואם לא, הפך יגאל אלון עסקן מפלגתי ה כפוף לחוקי הקואליציות, הקנוניות והתכ סיסים של הבמה הפוליטית הישראלית, קיפח בזאת את זכותו להיות לאיש-השנה.

האר אותו עומד במרכז הבמה, מחזיק בידיו ספר וממלמל: "להיות או לא להיות?"

כבו בראשית השנה היה ברור כי מסע הנצחון לשדה-בוקר נתקע בחול הרך של מדבר האדשיות ההמונית. בסוף השנה הפך למארש-אבל, על קברם הרענן של תקת בי. גיי.

אם אמנם קיווה בן-גוריון כי הליכתו אל העור תתן את האות להסתערות חלוצית גדולה, טעה. הצריך השחדי לא הפך בית מקדש של תנועה חלוצית חדשה, אלא ל נושא מבורך של הומור הציבורי. אם קי וזה כי יעלה את קרנה של מפא"י ויחולל תמורה במפה המפלגתית, טעה לא פחות: ביום הבחירות נחל בי. גיי. כשלון חרוץ.

גם תקותו השלישית — כי ימי חופשתו ימלאו את סוללתו הנפשית ויוריו בו שור מתח חשמלי גבוה — נתבדחה מקורבני בי. גיי. נהמו למצוא, עם שובו, זקן הרבה

דויד בן-גוריון

יותר משהיה בצאתי. איזו ניצוץ ככה בלבו של דויד בן-גוריון. המנהיג חזר מלא תרעור מות קטנוניות, מוכן לעסוק באלף חשבוניות זעירים. הוא הצליח להמאס על ההמונים אפילו רעיונות גדולים כמו עקרון הבחירות האזרחיות, שנראה תחילה כמוצא מן הסבך, אך לבס מאז יותר ויותר צורה של תכסיס קטן וערמומי.

אם לא יתחולל נס, תיזכר שנת תשט"ו כשנה בה דעך כוכבו של דויד בן-גוריון. **טעם מר בפה** **מ** **אחר שזא באה** שום קריאה לאר מית נרגשת ונואשת להזעיק את בן גוריון חזרה לשלטון, היה צורך להשיג את המטרה באמצעות אינטריגה מאחורי הקלעים. האיש שנפל קרבן לקנוניה זו היה **פנחס לבון**.

מעטים ריחמו על "מהגוני" לבון ביום נפולו. הוא אימת את החששות הכבדים ב יותר, נתגלה כציניקאי קל-דעת, בז לרגשות הזולת ומוכן לשחק פוקר עם חיי אדם ו גורל המדינה. אולם לא בשל כך סולק ה אקטיביסט לבין עלידי האקטיביסט בן גוריון ושאר גיבורי העלילה. הקנוניה תוכנ

המארוקאי הנסער, שראה בהם סוכני השליט הזר, וזה עגלת-העליה רק באסיות, מציידת במעצורים בטוחים בכל ארבעת גלגליה.

מרכבה חורקת

ת ביעה חזקה יותר לתואר איש-השנה היתה כפי החייל הקרבי העברי. פעמיים סיפק השנה כותרות לעתונות ה עולמית, בפרצו בתנועה נועזת אל מעבר לגבול, להלום ביריב בביתו. בפעולות עזה וחאן-יינס הוכיחו הלוחמים כי התכונות שצינו את אחיהם הבכורים — מהירות התנועה, כושר ההפתעה, חוש התמצאות של היחיד וניצול הלילה — עודן מאפיינות את הלוחם העברי. מדי פעם הוזכרה לעיני הקהל דמותו של חייל בודד — **קרבן-עזה מוכאל קרטן**, שבוי-סוריה **אורי איזן** או מציל-מטוסו **שלמה הניג** — ובכל

יגאל אלון

פעם היתה זאת דמות חיובית, מעוררת חיבה. אפילו בהופיע לוחם עברי באור פחות חיובי, כמו נוספי-דס-אחותו **מאיר הר ציון**, איאפשר היה שלא לרחוש לו אהדה עמוקה.

האיש שנשא באחריות הצבאית למיצע עזה וחאן-יינס, **בושה דיון**, יכול היה גם הוא להיות מועמד רציני. בתקופת כהונתו כמעצב דמות צה"ל הצליח להחזיר את ה כבוד לאיש הלוחם, לחסל את הגילויים ה שלילים ביותר של חיקוי הבולשיט הבריטי, לקשור את הנוער ליד-הארץ אל היחידות הקרביות. במקום קיביה ונחלין, מעשי תו מול פראיים שפגעו באוכלוסיה אזרחית ועוררו שאט-נפש בעולם, באו פעולות צבא יות טהורות, שפגעו באובייקטים צבאיים ו עיררו כבוד.

אולם כוחו של החייל הקרבי ומפקדיו לא נרתם לפני שום מרכבה פוליטית, ועל כן בוזבו במידה רבה לדיק. פעולות צה"ל הורדכו עלידי אידיאולוגיה מיושנת ו מעובשת של "הגנה עצמית", "תגמול", ש התאימו יפה לימי הראשית של העליה ה שניה, עת היו דויד בן-גוריון ושמואל דיין עלמים צעירים ותוססים. בשנת תשט"ו הי תה זאת אידיאולוגיה של התחמקות וחוס כוח-גברא נפשי, תירוצה של הנהגה פילר טית שישיבה בין שני הכסאות, בלתי מסוג לת במידה שזה לשלח את ידה כדי לקטוף בתנועה נועזת את פרי השלום מן העץ ה סרבני, או לשלוף את חרבה להשגת הכרעה צבאית.

האמלט בשדה-בוקר

ה נהגה פוליטית זו דמתה השנה ל האמלט בטרגדיה השקספירית, הגבר אכול הספקות הנסחב עם המאורעות ואינו יכול להחליט כל החלטה.

האיש שסימל את הדמות הטראגית של השנה היה **דויד בן-גוריון**. אפשר היה ל

ב עיני הזר שבא לביקור חטוף, היתה ישראל בשנת תשט"ו מדינה מאושרת יוצרת ובונה.

מנגינת פטישים הולמים וטראקטורים מטר טרים מילאה את החלל, משדותיה של דן ועד לחופיה של אילת. בטוחה התותחים ה מצריים חרשו גברים חסינים את אדמות ההסתננות בהרי חברון עלה גרעין אחרי גרעין על אדמת לכיש העתיקה, צברים בלונדים עטוריוקן בבית-ניר, דתיים חובשי כיפות בנחושה.

על אף הורם האדיר של העליה בשנים עברו, נראה העם מלוכד ומאוחד יותר מרוב עמי תבל. בימי בחירות נאלצו התיעמלוגי לאמץ את מוחותיהם הדלים כדי להמציא נקודות-מחלוקת. מלחמת-האחים הסמויה, ש היא תופעת-קבע במדינות כה רבות, לא באה אל ישראל.

היתה זו תמונה מעודדת. לרוע המזל היתה זאת, במידה רבה, תמונה שטחית מאד.

ברזים יבשים

ל אף גבורתו הפרוזהית, משך 365 ימות השנה לא היה **איש-הספר** ה עברי איש-השנה של תשט"ו. מרחק של אל פי קילומטרים נפשיים הפרידו בינו לבין רוב רובו של העם. בתל-אביב נמשכו הריקור דים בבתי-הקפה כרגיל, עת הורדו ילדי ארז ובארי לישון כבונקרים. החלוצ המוויין של התשט"ו לא הפך לדמות האידיאלי ש עוררה הערצה ויצר-חיקוי בקרב המוני ה דור הצעיר, לא הכריחה את הסופרים והמשר ררים לשאת את שירתו. הוא לא היה חיל החלוצ של עם הצועד קדימה, אלא חיל המאסף העקשני של תהליך עגום.

גם **העורקה החדש**, איש השנה של תש"א (העולם הזה 25), לא היה האיש של שנה זו. כרו העליה התייבש כמעט כליל. זו הפעם הראשונה בתולדות המדינה נערכו ברחובות ישראל הפגנות תחת הסיסמה "עליה חפשית!" ו"הצלת אחים!" לפני שנים טעני ככה מאויבי הציונות כי מוטב להקים מדינה יהודית, כי זו תצטרך ללכת בדרך הנציב הבריטי ולהחניק כמו ידה את העליה כדי להגן על רמת-המחיה של החתיר קים. דומה היה, השנה, כי נבואה זו נתקיי מה. גם תחת להץ מאורעות-הדמים במאור קו, עת נשחטו עשרות יהודים עלידי ההמון

שרת, או נו, דיין

תמיר במלחמתו

(ראה שער)

המאורע העיקרי של תשי"ד נשאר גם הגדול שהתנהל בבית המשפט המחוזי בירושלים. פסקי הדין הפך סנסציה בינלאומית, נתן לישראל מקום נרחב יותר בעיתוני העולם מאשר הקרבות בגבול עזה. הוא גרם למשיב הממשלתי היחיד של השנה, הטביע את חותמו על המאורע הפוליטי העיקרי — הבחירות לכנסת — ונתן דחיפה מכרעת לבריחת המוני הבוחרים מן המרכז אל הרצות. הוא שבר את מעמדו הציבורי של משה שרת ועזר עלידי כך בעקיפין לשיבתו של דוד בן-גוריון.

תחילה היה זה "משפט גרינולד", אך דמר תו של בעל בית המלון הזקן נדחקה חיש מהר לפניה. אחר כך היה זה "משפט קסטנר", הפך את העיתונאי מקלוד לאיש השנה של תשי"ד. אולם בהמשך הקרב הגדול הפך גם קסטנר כמעט לצופה בדו־קרב בין המשטר הקיים בישראל כולו לבין צעיר בן 32, הודה זאב לקחיר, מלחך פינכתו של "משה שרת": "לא היה זה משפט גרינולד, אי משפט קסטנר, אלא משפט תמיר!"

"שקר גם!"

המשפט הגדול היה כולו פרי עבודתו של איש אחד. כשנפתחה הישיבה הראשונה, היה לקוחו של תמיר נושא לגלגל מוחלט. מבחינה משפטית נראה כי 300 שמועות נפרדות, העיבוד העיקרי ריות — בנוגע לשיחית הפעולה בין קסטנר והנאצים — יכלו להיות ידועות רק לנאציים ולקסטנר עצמו. השאלה הגדולה הזדקרה: מנין לקחת עדים?

העדים סופקו עלידי התביעה עצמה. משך שלושה ימים יחצי העיד ישראל קסטנר, נחל נצחון מוסרי גדול. בתום עדות זו חזר ושאל השופט את הנאשם אם אינו רוצה לחזור בו ולהודות באשמה, לאיר העדות. משך יום התייעץ הפרקליט עם לקוחו. הייתה תשובה שלילית.

איש לא הרגיש כי ההכרעה האמיתית כבר נפלה. התביעה הכללית הגישה לתיק חבילה אדירה של מיסמכים. לתמהון כל הנוכחים, לא התנגד לכך תמיר. יריביו זקפו זאת על חשבון חוסר-הנסיגון של עורך-הדין הצעיר. הם לא הכירו עדיין את תמיר.

לאט לאט הוביל הפרקליט את העד הראשון אל המלכות. קסטנר קבע בחזקתו שלא נתן עדות לטובת הגנרל הנאצי קורט בכר; שאסור היה לתת עדות כזאת; ש"עדות כזאת, לו ניתנה היתה פשע לאומי. אחריה של ידועות ירצון טוב שררה באולם. לפתע הרים שמואל תמיר את קולו המאמר, קולו של מי שהיה במשך שמונה שנים קריין קול ירושלים: "ואני אומר לך שהודות להתערבותך שוחרר בכר בנירנברג!"

קסטנר, נרגש כולי, זרק לעומתו: "שקר גם!" ואז הוציא תמיר את אחד המוצגים שהורגש בהיסח הדעת עלידי התביעה עצמה: מכתב של קסטנר לשר-האוצר המנוח, אלי עזר קפלן, בו טען בסיפוק שהודות להתערבותו האישית שוחרר בכר.

פגישה בחשיכה

היתה זאת נקודת-השיא המשפטית. עדותו של קסטנר נשברה ללא תקנה. מאורו רגע הפך חיסולו של תמיר את המשרות העיקריות של התביעה. תמיר התלונן ש"עוקבים אחרי, שפותחים את מכתביו ומאזינים לשיחותי בטלפון. הקרב המכריע, פנים אל פנים, לא אחר לבוא.

איש-המסתורין של המשפט היה יואל בראנד, האיש שנשלח עלידי הנאצים לתור כיה בשעת החקירה של מנחם באור האשים תמיר את הסוכנות שהסגירה אותו לבריטים, חיסלה עלידי כך בצורה פושעת את הסיכוי

האחרון להשהות את ההשמה המוחלטת. בראנד לא נזכר ברשימת עדי התביעה. תמיר התקשר עמו בסתר, השיג ממנו הבטחה של שתוף-פעולה ומסמכים חשובים. אמילו אשתו של בראנד היקרובה לקסטנר יורתר מכל אדם אחר, לא ידעה על הפגישות אשר, כפי שנתגלה אחר כך במשפט, התקיימו ביחשיכה במכוניתו של תמיר.

בינתיים נוכחה התביעה לדעת ששוב אי אפשר להסתיר את בראנד. הוא הוזמן כעד התביעה לא נחקר כלל עלידי התובע. בשעת החקירה-הנגדית הניח תמיר על השולחן את אחד המיסמכים שניתנו לו עלידי בראנד, ביקשו לאשר את תוכנו. היה זה תזכירו של בראנד, למנהיגי הישוב בימי השואה.

אמנון תל, התובע, קפץ כנשור נחש. הוא האשים את תמיר בכיצוע עבירה חמורה — התקשרות עם עדי הצד השני לפני שמיעתם — והודיע שיפתח נגדו באופן אישי תיק סלילי. הקאריירה של תמיר הונחה על כף המאזניים. השופט יצא מן האולם, להימנע לדעתו. יחזרים מרוב התרגשות, ציפו שני הצדדים לשובו. בנימין הלוי חזר, התיישב, הודיע את החלטתו: לא היה פגם בהתנהגותו של תמיר. תמיר התחזה לו קידה עמוקה: נסיון התביעה לשברו נשבר. מאותו רגע האמינו ידידי תמיר שנצחור נובט. לשוא הוזקק חיים כהן איש השנה של תשי"ג, להופיע ככבודו ובעצמו. הוא לא שינה דבר. לשוא הוקמה במשרד

ראש-הממשלה הועדה חשאית, בראשות נושא כליבן-גוריון אהוד אבראל, כדי לערער את בניין הסניגוריה בעזרת תקציב משרד ער של 100 אלף ל"י. יחיד במערכה, נעזר רק עלידי שני מתלמידים, ללא מנגנון צוות, או תקציב (פרט ל-2500 ל"י עליבות שנאסר פו עלידי הועד הציבורי להגנת גרינולד) הנחת תמיר את המכה הגדולה ביותר על המשטר הקיים מזה דור בישוב ובמדינה.

בסיכומיו הסתמך תמיר ב-80% על עדיה של התביעה עצמה.

פסוק של מתח גבוה

אילו מרחו אנשי שרת מראש לחקור את שיטות-הלחימה של תמיר, במקום לזל"נעימה קטנה יותר. כל שיטות ההגנה במשפט קסטנר כבר השתקפו במשפט הגדול הראשון שניהל תמיר אחרי הפיכתו לערר רידין: משפט פאול קולק נגד העתון חרות, בשנת 1949.

העתון טען כי קולק, אחיו של נושא כליבן-גוריון תדי קולק, מפרסר את אנשי אצ"ל מן העבודה במשרדו, וכי היה מעורב ברצח איש-אצ"ל ידידיה סגל, שנחטף ב-1947 עלידי ההגנה בחיפה, עונה ונמצא מת בי מורדות הכרמל. קולק תבע 2000 ל"י פיצויים.

חרות לא יכול להוכיח את טענותיו. כשי לוננו נראה בטוח. המשפט האפרורי התקרב לסיומו. העתונות מאיתם הימים יודעת לספר כי באחת הישיבות נאלץ פרקליט חזיון, עורך-הדין יצחק (משפט יעקובוביץ) בנימיני, לאורך למשפט רצח. אולם השופט המחוזי (כיום עליון) יואל זוסמן סירב לדחות את הישיבה. מיואש הסתכל בנימיני סביבו באולם, לחפש ממלא-מקום. מבטו ננעץ בתמיר הצעיר שבא רק מתוך סקרנות.

אישים נמצאה גלימה שחורה. לרשות תמיר עמדו רק דקות מעטות ללמוד את פרטי המשפט, שהגיע כבר לשלב שמיעת עדי ההגנה. שאל תמיר את אחיו של הנרצח: "האם אתה מאמין כי בן-גוריון אחראי לרצח אחיך?" האח אישר שאמנם זו דעתו. המשפט האפור התמלא לפתע מתח חשמלי, העתונות חיצרה את הפסוק, תמיר הודיע שיומין כעדין את ראש-השיי איסר בארי, האלוף דוד שאלתיאל, השרים פרץ ברנשטיין ויצחק גרינבוים. בזה אחר זה הופיעו כל חסופי ומעוני אצ"ל, סיפרו את סיפוריהם המוזעזעים. איש-אבא-חושי זיל אמסטל גדרש, על דוכן העדים, להרים את מכנסיו כדי להראות את צלקות-החריכה ברגליו, לחשוף את חורי השיניים שנעקרו בשעת חקירתו בידי הש"י. בהסתמכו רק על היאנטואיציה הפוליטית שלו הוציא תמיר מפי העדים העוינים, אנשי המשטר, את מבוקשו. היה זה נצחוננו של תמיר.

והיתה זאת גם החזרה הכללית למשפט הגדול.

אישה שנה תשי"ד: ישראל קסטנר

רת נאשטירצח'ארלוורוב, קרבן'אלטלינה אברהם סטבסקי.
הדודן קלמן כצנלסון היה תמיד דובר הא-גף הקיצוני ביותר של הרביזיוניסטים. מני-הג' רוחני קיצוני אחר, המשורר אורי צבי גרינברג, הוא קרובו של שמואל כצנל-סון'תמיר באמצעות אשתו, אחותה של רות תמיר.

ידיים למעלה!

ת למידי גמנסיה רחביה, מיבצר ה-אריסטוקרטיה המפא"ית, בו למד גם יג' אל ידן, זוכרים היטב את שמואל הצעיר. היה זה הוא שאיגן את הפגנת בית'הספר נגד הספר'הלבן. התלמידים גם זוכרים כי-צד נכתימה ההפגנה: בהצר בנין הסוכנות, שם נתקבלו המפגינים על ידי דודו של שמואל, איש הצמרת, שניסה להרגיע את רוחות ה-צעירים.

הפוליטיקה היתה בן'בית במשפחת כצ-נלסון. כשהיה שמואל בן 10, התפוצצה פר-שת רצח ארלוורוב הדוד יוסף נאטר כח-שוד בהשתייכות לברית'הבריונים, יחד עם ידיד'המשפחה אבא אחימאיר. הדוד אברהם, לעומת זאת, תמך בכל לבו במסע'ההסתה-האנטי'רביזיוניסטי של מפא"י.

השפעת הדוד יוסף הכריעה את הכף, וכי-גיל 15 כבר נמצא שמואל בשורות הארגון הצבאי הלאומי, כחייל טירון. מאז הפכו חי-ההורים, שניהם ציונים'כלליים טובים, לגי-היגום. כזה אחר זה הפך שמואל לחבלן, למפקד שרות'המודיעין הירושלמי, למפקד פלוגות הנוער, ולבסוף למפקד'בפועל של המ-חוז. בתפקידיו אלה היה איש'האצ"ל המכיר נה "תמיר" המפקד הישיר של פיצוץ בניין מ-סה'הכנסה, ובימי פיקודו בוצעו פיצוץ מוע'דון'הקצינים בבניין גולדשמידט ופיצוץ המפ-קדה הבריטית בבנין שגלר.

פעילות זו היתה רצופה מאסרים. בפעם הראשונה נאטר לפי רשימת המלשין הפור-זל יעקב חילביץ, איש הצמרת הרביזיוניס-טית שמכר את עצמו לאנגלים. אותה שעה כבר היה תמיר מפקד בית'הספר לקציני אצ"ל בירושלים, אולם האנגלים ראו לפי-ניהם בן'טובים ממשפחה טובה. הם לא היו רגילים לאנשי'אצ"ל מרחביה. תמיר שוחרר כעבר שלשה חודשים, קיבל ליוני את שרות המודיעין, נאטר שוב בשעת העוצר הגדול אחרי פיצוץ מלון המלך דוד, נשלח לרפ"ח, שוחרר שוב אחרי זמן קצר. האנגלים לא ניחשו כלל מה תפקידיו.

חוסר'חדש זה נתן לתמיר את האור היר-רוק לפעילות מוגברת. תמיר מונה מפקד בפועל של כל אצ"ל בירושלים. אולם הפעם בא סופו. ההגנה החזירה מידע לשירות אצ"ל, הלה מסר לבולשת הבריטית את כתו-בת הדירה בא נפגשה המפקדה המחזית, מול מפקדת הבריטים בבנין שגלר. כשבא תמיר לשיבה "וצילצל בפעמון הדיר-רה נפתחה הדלת: הוא הביט ישר לחוץ לועי האקדחים של הבריטים, שהשמיעו פקודה קצרה: "ידיים למעלה!"

מקום מתאים — באדמה

י תה כשגילו הבריטים את טעותם הקודמת, לא ידע רוגזם גבול. תמיר טול-טל מבית'סוהר אחד למשנהו, נסחב מירוש-

תועמלן "חרות": כראש מחלקת ההסברה של תנועת'החרות החדשה, ליווה שמואל תמיר (יושב על הספה, בחליפה אפורה) את מנחם בגין. תצלום זה צולם על ידי טוכנות ידעות אמריקאית בשעת מסיבת'עתונאים בניו יורק. כשחזר בגין ניהל תמיר את תנועת'החרות באמריקה.

שותפות במשטר הקיים ובהכנסות המגביות היהודית המאוחדת. הוא לא ראה גם שום התחלה של תנועה חדשה, לה יכול היה להתמסר באותה התלהבות כפי שהתמסר הנער שמיאל, לפני 16 שנה, לאצ"ל. הוא הסיק את המסקנה: ללחום לבדו, באמצעים הנתונים לרשותו, בשטח בו נמצא במקרה: אולם בית'המשפט.

תוך שנים מעטות הפך שמו כמעט לסיסמה. אחרי משפט קולק'חרות בא משפט שילנסקי, משפט תרתי ("מי אשכ"ז בפיצוץ הצירות הסובייטיות — דויד בן'גוריון או מלכה פפ"ר שאד"ר?), משפט אב"גוש, ההגנה על עצירי הסעיף 111 שמואל הלוי ויוסף מנקס, והמשפט הגדול. כמעט ולא נשאר לתמיר זמן להת-מסר למשפטים מסחריים, הכדאיים לעורכי דיין עד אין ערוך יותר. בה בשעה שמגיני קסטנר גייסו עתה, כפי שנודע, למעלה מ-14 (המשפט בעמוד 14)

* מלכה פפ"רשאד"ר, בת 16, היתה הצעירה בין נאשמי'המחתרת.

ארלוורוב וידידה האישי של אשת הנרצח. תמיר איים עליו שידי'המחתרת ישיגו אותו אם יקרה משהו לעצירים בדרכם לארץ. רייס חיך, אמר: "שלח לי מיכר כשתגיע בש"לום!" כשדרך תמיר על אדמת הארץ מיי-הר למשרד'הדואר הקרוב ביותר, שלה, מבו-י"ש במקצת, את המיכר המובטח לאנגלי.

המסקנה: לדחום לבד

י תמיר התרחקו מתנועת'החרות, נשאר תמיר מחוץ לכל מסגרת פוליטית מאור-גנת. מסביבו נטשו בני דורה, לוחמי כל'המחתרות והחטיבות, את הפוליטיקה בהמור-ניהם, שקעו באנחה של הקלה בחייהם ה-פרטיים, התעשרו בעסקים או טיפסו בסור-לם הפקידות הרשמית, הנחילו למשפחותיהם ההולכות וגדלות בתים מרהיבים יפה וי-חיים מרווחים, אף טיפחו כרסים פרטיים.

תמיר לא הלך בדרך זאת. הוא נשאר קודם כל אדם פוליטי, ללא תוכן אחר בחיים. נפשו בחלה במפלגות הציוניות הקיימות, שהן כולן

לים לבית'לחם, לטבריה, לרמאללה. היה זה בזמן שהשתללה בארץ כנופיית הטרור'הנגדי של הקצין הבריטי רוי פאראן, ומשך פחת כצנלסון מלאה דאגה. לבסוף עשו האנג'לים חסד: העבירו את תמיר למחנה'המע-צר בלטרון. משם היעבר, עם המשלוח האחר-רון, לקניה — בדיק שנה אחת לפני טכס הכרזת המדינה במוזיאון התלא'אביב.

כשבאו הוריו של תמיר אל ראש הבולשת ושאלוהו אם אוגמם, לדעתו, מחנה'המעצר הוא המקום המתאים לבנם, השיב מפקד הבולשת גמרצות: "בהחלט לא! המקום המתאים לשמואל כצנלסון הוא למטה וי-והוא הצביע אל האדמה.

בינתיים הפך תמיר לנציג העצירים במחנה גילגיל, פיתח פעולה פוליטית ענפה. כשנפוצה שמועה שכנופיית פאראן באה לקניה וזימ-מת להטביע את האנייה שתוביל את העציר-רים חזרה לשטח מדינת ישראל, פנה תמיר לאו"ם. אולם הפעם הגשימו האנגלים את הבטחתם בהגיונות. הקצין האחראי בקניה היה רייס, מי שהיה בשעתו חוקר פרשת רצח

1954: משפט קסטנר: תמונה קלאסית ממסדרון בית'המשפט: קסטנר, עוזרו של תמיר מרינסקי, התובע תל ותמיר בבית'המשפט.

1953: פרשת אבו'היש: תמיר, לשעבר מפקד אצ"ל בירושלים (במרכז) גויס בעוד מועד על ידי ערביי אב"גוש כשהחלו גורמים נסתרים זוממים את גירוש בני הכפר תוך ניצול תקרית שאירעה בסביבה. בעזרת תמיר נוצרה חזית ציבורית רחבה ששברה את המזימה.

1953: משפט חרות: במשפט זה ציטט תמיר את נאומי בן'גוריון נגד ברית המועצות, האשימו בהסתה. יושב: חרות.

במדינה

שרהבסחון דויד בן-גוריון, שהיה רחוק ל- מיטתו.

הנעדרים לא נעדרו במקרה. ממשלת יש- ראל לא רצתה לגלות שום סימן של ידידות כלפי בולגאריה. גם בין העתונאים התארגנה תנועת-חרם בועיר-אנפין. אם בכל זאת חס- רי האורחים מסביב לבקבוקי-הסליבוביץ * וגבינת-העזים, הרי היה זה בגלל הסכמת המוזמנים כי גם צילה של הדיילת שרה אצ- רקאן ו-57 חבריה במטוס המופל אינו צריך לשמש מכשול נצחי לחידוש היחסים ה- קיימים בין ישראל והמדינה היחידה באירופה המורחית אשר בה לא מצאו הנאצים שום שותפים מקומיים למיכצץ חיסול היהודים. המארחים עצמם לא השתמשו מלהזכיר את האסון הטראגי. הם הביעו רגשי התנצלות והשתתפות לכל מי שרצה לשמוע הצביעו על הצדדים החיוביים יותר של התמונה, כגון המסחר המתפתח בין שתי המדינות, המחליפות, בין השאר, משי גולמי, ענבים מיובשים וטאבאק (מצד בולגאריה) עם תערי- גילוח, צמר-סריגה וחומרים להשמדת חר-

הדיילת..

גם הפעם המכאיב ביותר

קים (מצד ישראל). הזמן, המרפא גם את ה- פצעים המכאיבים ביותר, נראה כרופא בטוח גם במקרה זה.

חינוך

הומור ממלכת

במדינת-ישראל קיים חוק של חינוך-חובה, שהוא גם חוק של חינוך-חינם. חינוך-חינם זה עולה במחיר 24 ל"י לנפש. אב הנאלץ בתוקף החוק לשלוח כמה נפשות לבית-הספר, יכול להגיע לתקציב של 96 ל"י לארבעה תלמידים. או סכום גדול יותר אם אחד מ- הם לומד בגן.

השבוע נשנה בעשרות מקומות אותו מח- זה: אבות גברתנים באו אל מורות צעירות ונבוכות, שאלו בצורה אימתנית אם יש א- מת בשמועה כי בניהם לא יקבלו ספרים אם לא יוכלו לשלם את "אגרת-החינם". התשובה: "אמת ויציב!"

כנ"ל, כנ"ל. היה זה פרדוקס שיכול היה לגרות את חוש-ההומור של כל אזרח שאין לו, במקרה, ילדים בגיל בית-הספר. אחד מהם... תיאר את המצב בצורה פלאסטית: • חוליית-פקח-חינוך הבחינה בתנועה חד- שודה באחד מפחוגי המעברה. הם פורצים את דלת הפחון ותופסים את האב, המנסה ל- (המשך בעמוד 12)

* ליקר-שזיפים, שמולדתו בבולגאריה ו- יוגוסלביה.
** ביום נשואיה לטרן אצ'רקן.
*** קורא העולם הזה שמעון מרגלית מחור- לוג, במכתב למערכת.

העם

המחזיקים בעץ

"עץ-חיים היא למחזיקים בה, ו- תומכיה מאושר..."

לפני 5716 שנה (פחות ששה ימים) ברא- אלוהים את אדם בן-עפר. בראש-השנה תש- ט"ז שוב יפנו צאצאיו בני דת-משה אל מ- קורות אמונתם. בתי-הכנסת יהיו מלאים. אפילו אפיקורסים מושבעים ירגישו במוסר- כליות סתום, יקנאו בחשאי במאמינים. אך ל- גם בעונה דתית זו לא יוכל בורא הער- לם להיות שב-עירצון ממצב דתו במדינת- ישראל.

יותר מדי אנשים בישראל מצאו פירוש משלהם לפסוק ספר משלי המבטיח כי תור- רתי-ישראל היא עץ-חיים למחזיקים בה. הם דילגו על פסוק אחר, המופיע באותו פרק * , הקובע: "כי טוב כחרה מסחר-כסף, ומחרוץ תבואתה". הפכו את תורת ישראל לסחורה העוברת לסוחר. הם פרטו את ערכי-המוסר לפרטות של אחויר-מפתח, משכורות-סגני- ראשי-עיריות, רשינות-ייבוא ושעוני דוכ- סה. לגביהם נתקיימה ההבטחה: "וימלאו אסמין שובע, ותירוש יקבין ירצו" במלוא מובנן הגשמי של המלים.

ענף כרות. בצנינותם האכזרית ה- חלו ספסרי-הדת כורמים בגרון אנוכיותם את ענף עץ-החיים עליו הם יושבים. הקהל הפשוט, שמרוב המחזיקים שוב לא ראה את העץ, התרחק בהתמדה מכל דתיות. הכפייה הדתית, המקדישה את מיטב מרצה לטכ- סים ועסקי-פולחן, אך שוכחת לחלוטין את מצוות המוסר שבין אדם לאדם ובין עם לעם, רק החישה התדרדרות זו.

לאחרונה קמו בישראל אנשים לא מעטים שהרגישו כי עקירת עץ-החיים השאירה חלל ריק בלב האדם הישראלי. פה ושם נבטו נסי- ינות להתאים את דת ישראל למציאות, ל- הנהיג ריפורמה דתית. אולם כל הנסיונות האלה נתקלו בקיר האטום של הגננים המק- צועיים. כשביקש, למשל, הארכיאולוג-הרב גלסון גליק רשות להקים בתי-כנסת ריפורמי בצפון תל-אביב, הגיש הגוש הדתי אולטימ- טום לממשלה, החניק את התכנית באיבה...

בראש-השנה תש"ז נראה המצב עגום מאד. התמורה היחידה היתה כי הטבע, השונא חלל ריק בלב האדם ממש כמו במעטה ה- אחיר, יסלק את התקלה ה"דתית", יעזור ל- דת להכות שרשים חדשים.

יחסי חוץ

קו ירקון - וולגה

לנין וסטאלין, בגודל טבעי, הסתכלו ב- סקרנות מן הקיר על שני תריסרי העתונ- אים שהסתודרו באולם, לוגמים מכוסות חר- קה ומכרסמים פרוסות-לחם ועירות, מכוסות קאוויאר. כמה מעתונאים אלה לא היו מוכ- רים להם. זו הפעם הראשונה מאז נפתחה ה- שגרירות, הוזמנו למסיבת עורכי-עתונים גם העתונאים הפחות אהודים על נציגי ב- רית-המועצות. כמעט כל העתונות... היתה מיוצגת. מעורכי קול-העם ועד זולל-הקומר- ניסטים-לארוחת-עתון-הצהריים, הרצל רוזנ- בלום.

היה זה ראשיתו של נסיון נמרץ להפ- שיר את קרח המלחמה הקרה גם בין ה- וולגה והירקין. העתונאים שמעו את הידי- עות המשמחות על התכנית להחליף בממ- ז"ז נרחבים תיירים בין ישראל ובדיית-המוע- צות על מיכצעים של שיתוף-פעולה תרבותי, על בואה של משלחת ארכיאולוגית סבייטית לארץ בעוד כמה חודשים. מצב-הרית התבהר כמיהה ניכרת. רק ענן אחד העיב על שמחת המארחים: הם ביקשו לדעת מפי המומחים מה המרץ את הבוקר לצאת דוקא עתה ל- מסע-החקפה רבתי נגד ארץ הסובייטים. גם המומחים לא ידעו את התשובה.

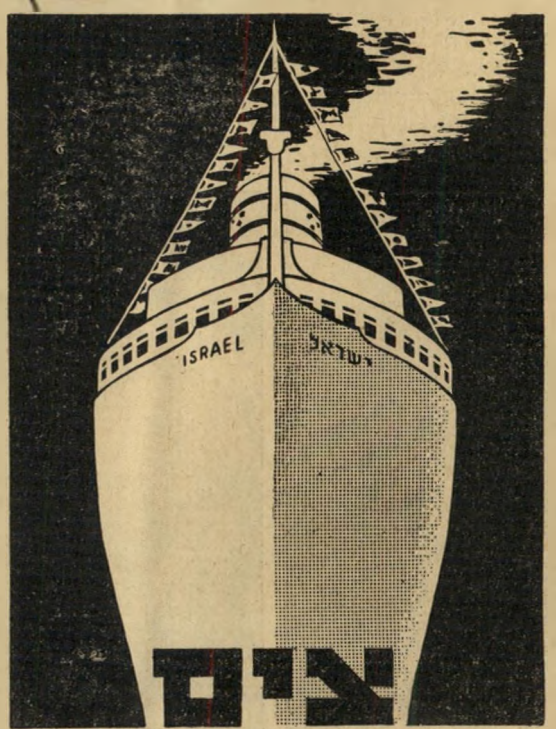
אחד התנצלי. למחרת היום נפגשו כמ- עט כל הא רחים והמארחים במסיבת-גן גדולה בקפה הוברמן הרמת-גני. המאורע: יום-השנה לשיחרור בולגריה מעול הנאצים. מקהל מילא את המקום עד אפס מקום. אולם מעניינת מרשימת הנוכחים היתה רשימת ה- נעדרים. היא כללה את כל שרי ישראל, ש- הוזמנו כולם. רק אחד מהם התנצל מראש:

* משלי, ג.

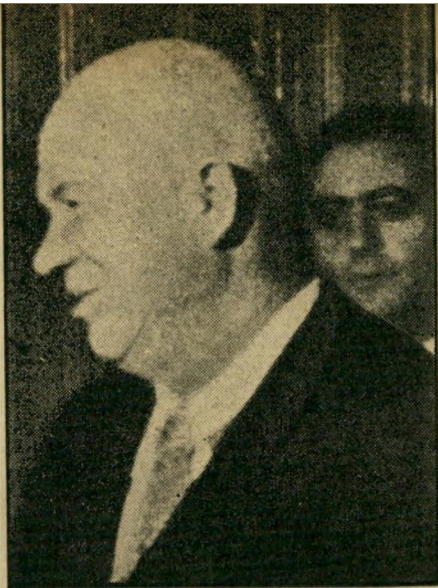
* על יחסו של דויד בן-גוריון למאמצים אלה, ראה פסקי-השבוע.
** לא הוזמן: עורך חרות.

סיגוריה לבעלי הטעם המעודן

מוצרים למחנה

חברת השיט הישראלית

מטורף מסוגו של אדילף היטלר, היתה תשט"ו הופכת לשנת המבול השני.

עולם:

אייזנהואר וכרושצ'וב

שני אנשים הטביעו השנה את חותמם האישי על חייהם של 22500 מיליון יצורים חיים. באומץ לב הסיקו את המסקנות ממהפכת הנשק המימני, שהפכה כל מלחמה ל- שואה עולמית ודאית (ראה עמוד 3). ברגע האחרון שינו הם את קריהפלה של ספינת האנושות, הטו את ההגה מכיוון האכזר לעבר כיוון ההצלה.

כמה פעמים בשנה האחרונה נדמה היה שה- שואה שוב אינה נמנעת. דרושה היתה רק יד מטורפת אחת, כדי להצית את הגפרור שיבעיר את פתיל ההתאבדות. לו קם השנה

שיהם היו גיבורים בלתי-צפויים. בראשית היה הרושם כי אייזנהואר נכשל בשליחותו, שהוא אדם חלוש ובלתי-עצמאי, חומר בידי יוצרי ההיסטוריה. באמריקה גאה המקרא- תיום. עוזרו הקרובים ביותר של אייך נאלצו להיכנע לדמאגוג הנתעב ממדינת ויסקונסין. אולם אייך הפתיע את כולם. ברגע המכריע יצא למלחמה גלויה, שבר בזרוע נטויה את המקראותיו, שנעלם כמעט מעל פני האדמה. הוא החזיר לאמריקה את שלוחת העצבים ואת הבטחון העצמי שלה.

אנשי השנה

שנים-עשר איש ואשה, שונים באופיים, סימלו את הצדדים השונים של חיי ישראל בשנת תשט"ו. הם נבחרו על-ידי 'עורכי', 'העולם הזה' שנמנעו רק במקרה אחד: הם לא מצאו אף מועמד אחד הראוי לתואר איש-העתונות של תשט"ו. נימוקי הבחירה של השניים-עשר מצטרפים לדו"ח על מצב המדינה על אורותיו וצלליו.

מן העבר השני של המתרס קם לאייך שותף-יריב ראוי לו. בראשית השנה עוד היה ניקיטה כרושצ'וב דמות מיסתר רית. מאז ראוהו מיליונים ביומני הקילנוע ובתצלומים, הכירוהו כאדם חד זק ומפוכח. אחרי שהתגבר על מאלנקוב, הפתיע את כל המומחים המערביים, ש- ראו בו תמיד את נציג הקו התוקפני ביותר. תחת זאת הפך כרושצ'וב לנ- ציג הצמרת הסובייטית החדשה, החדר- רה בטחון עצמי והרוצה ליהנות בשקט מהשני משטרה.

השניים לא היו בודדים במרוץ. שורה של דמויות בינלאומיות התחרו השנה על התואר. בראשם בלוטת דמותו של יוסף ברוז טיטו, שחגג השנה נצי- חון שאין לו תקדימים רבים בהיס- טוריה. טיטו, האיש שהעז לעמוד לב- דו מול הענק הסובייטי ולהפך את רצו- נו של סטאלין, זכה השנה כי יור- שו של סטאלין יבוא אליו לבלגראד. באסיה בלטו שני בנהיגיה של תקר- מת היבשת: צ'ו אן-לאי הוסיף לא- סוף נצחונות דיפלומטיים ולבסס את- עמדת מולדתו כמעצמה עולמית ששוב אי-אפשר להחזיק ממנה, בעוד שג'ו- רלאל ניהרלו הופיע כמתחך טבעי בחצית-המזרח של אסיה.

באירופה הגיעה לקיצה קאריירה מדי- נית יחידה במינה: וינסטון צ'רצ'יל. התפטר מתפקידו. בועידת-הפיסגה של ארבעת הגדולים, שהוא יום אותה ואף נתן לה את שמה, הופיע יורשו.

צעיר:

משה ברק

בחירתו של האיש ה- צעיר של השנה היוותה הפעם בעייה מיוחדת. פה ושם בלט צעיר כמעט במקרה, במסגרת שירות- החובה, הוכיח כי ברי- אותו הנפשית היסודית של הדור הצעיר לא נפ- גמה. אולם חסרו כמעט לחלוטין שיאים אישיים, מעשים של יוזמה אי- שית, קריאות-תגר אי- שיות, גילויים של תסי- סת-נעורים רוחנית.

יצאו מכלל זה הסיי- רים-כנפש, הצעירים ש- לא השלימו עם הגבולות המלאכותיים המבטרים את גוף המולדת, ש- נפשם יצאה להרפתקה נועזת. כמו חמשת הצעירים בניהאלמוות שנספו בשעתו בדרך לפטרה, יצאו השנה 'שוישנה' הר-ציון ו- 'עודד ווגמייסטר' לתיר את נתיביה-ההרים ממערב לעין-גדי, בעוד שנפש השלושה 'מגונן' יצאה אל הררי הצפון. אך מעשים אלה נסתיימו בטרגדיה או בכשלון.

סדר-הכרה מקובלים היה צייר צעיר מעין- הור, משה ברק, שעורר הר עולמי וגל של השמצות בארץ בנסיונו הנואש לכפות בעזרת שביתת רעב על הכנסת לבטל את חוקי-הנשואין הדתי שמנע את נשואיו עם אוריה, נוצריה יוגוסלבית. גם מעשה זה נכ- של אולם רק אחרי שהכריח את הכנסת לטפל בו ואחרי שעורר סערה ציבורית.

מדיניות:

אבא חושי

היה זה עלבון צורב למדי- נה סטירת-לחי מצלצלת ל- זכר הנערים ששפכו למענה את דמם. אולם אי-אפשר היה להכחיש: האיש שסימל את החיים הפוליטיים בתוך יש- ראל היה, השנה, אבא חו- שי. לא למרות הגילויים ה- מזעזעים שחשפו את הבסיס העכור של משטרו, אלא דו- קא בגלל גילויים אלה.

אין ספק שהגילויים עזרו לשביר את הילת-הגיבורים שהיבקה אל ראשו של חושי עלידי פרסומת זריזה, מנעו ממנו את הרוב היציב שנר- אה כמובטח לו. אולם עובדה זו אינה יכולה להשכיח את הצד השני של ה-

פגשו עליה את שני פלגי השמאל ואת הר- תיים, שקנו את מקומם במחיר הסכמתם ל- תחבורת השבת. התבססות החושיון בחיפה היתה רק חלק מהתפשטות השחיתות הצינית חסרת-הבושה, בכל רחבי הארץ. שערוריית נחלאות, שהיתה מפילה בכל ארץ תרבותית אחרת את הממ- שלה, עברה בישראל בשקט גמור.

מטבע: קרוב ל-40% מבני חיפה הצביעו בעד אדם שנתגלה כרודן כמעט-פאשיסטי, הרוכב לקראת שלטון-יחיד על הסוסים התא- מים השחורים: הטרור והשחיתות. נצחוני של חושי, שנקנה בכשלונו של מפא"י בשאר חלקי הארץ, הפך את אויביו המושבעים ביותר למלחכי פנכתו. הפרוגרסי- בים אחזו בזנב סוסו כדי לספס על עגלתו,

כנסת:

מנחם בגין

הכנסת השנייה שבקה חיים לכל חי, מבלי שאיש יצטער על כך, ומבלי שאיש יטרח אפילו לכנס ישיבת-נעילה רשמית. במקומה באה כנסת השלישית, שהוכיחה כבר בישיבתה הראשונה שהיא שונה ברוחה מקודמתה. האיש שגרם לשינוי זה: **מנחם בגין**.

ביום הבחירות הזים בגין את כל הישערויות, נחל נצחון גדול. הוא קצר את פרי האכזבה של המעמד הביניי הוותיק מן היציונים הכלליים, פרי ההתמרמרות של העולים החדשים בני עדות-המזרח על הקיפוח העדי תי, פרי ההסתהגות של הנוער מן הקו חסר-ההחלטה של ההנהגה הלאומית הישנה.

בשביל בגין, היה זה נצחון אישי גדול. בשנים האחרונות רבו בין אנשי האצ"ל הוותיקים קולות שמתחו עליו בקורת. טעו נו כי דרך האופוזיציה הפארלמנטארי של אינה מובילה לשום מטרה. נצחונו של בגין היום יריבים אלה, היה מבחינה זו נצחון הרעיון הפארלמנטארי על דרכי-פעולה תקי פים יותר.

בסוף תשט"ו כבר היה ברור כי בהנהגת בגין, תהיה סיעת חרות, השנייה בגודלה כי כנסת השלישית, אופוזיציה תוקפנית וחזקה, אך אחראית. עצם קיומה של אופוזיציה, "אק טיביסטיט" זו ישפיע במידה ניכרת על הי ממשלה והכנסת, יכריח את מפא"י לנהוג ביהר תקיפות על הגבול. אולם קשה לתאר שבגין ישקוט על שמרי, יסתפק בהישגי אם תפוזר הכנסת השלישית בעוד שנה שנתיים, כפי שבדורים רבים, יש להניח כי תנועת החרות תהיה היריבה העיקרית של מפא"י במערכת הבחירות הבאה.

בין שאר המועמדים לתואר איש-הכנסת של השנה בלטו שוב שני אריות הכנסת, **יוחנן באדר** בעל ההומור העוקצני, ו**משה שנה**, בעל הגיין-סכיין-הגלוח. בספסלי מפא"י בלט בעיקר **עקב שמשון שפירא**, הקומיסאר של מפלגתו לכל עסקי הכנסת.

יחנן הואופייני ביותר להחי הכנסת היה הנציג התימני **שמעון גריידל**, שבחר בי עזרת הציכ לכנסת השנייה, שינה ברגע האחר רון מיס את נגיתו, הצהיר בשעת משבר קסטנר שמצפנו מכריח אותו לתמיך במפא"י, בזאת ניצל את ימיו האחרונים בכנסת כדי לקנות לעצמו מקום שמן ליד האבוס, השק עה שהיתה כדאית לו מבחינה אישית.

משפט:

בנימין הלוי

המשפטים המעניינים ביותר של שנת תשט"ו היו אותם שלא התקיימו. הן התביעה הכללית והן משטרת ישראל הוכיחו את עצמם השנה כי מוסדות מפלגתיים טהורים, עבדו קשה כדי למנוע את הבאתם של מושעים למשפטים שהיו יכולים לגי רוב אינעזימות למשטר.

כך לא התקיימו השנה משפטי-חר

שי, משפטי-נחלואות, משפטי-דרונברג האמיתי ועשרות משפטים דומים. הי תה זאת נחמה פורתא לאנשי התבי עה הכללית, אחרי שבילו את השנה בבל מר על המשפט האחר שכן הגי שו: משפט קסטנר.

משפט זה נתן לתשט"ו את איש המשפט שאין לו שום מתחרה: **ד"ר בנימין הלוי**, נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים, שיצר היסטוריה במלוא מובן המלה, בנתנו פסקדין שהיהו מסביב לכיור הא"י. בפסקי דין זה נתגלה ההי כאדם בעל אומץ לב בלתי-מצוי, איש מצפון שרא הת חמק מן האחריות סמל העצמאות של המשפט הישראלי.

מדע:

יונה סאלק

הסנסציה המדעית של תשט"ו בעולם כולו וכי ישראל קשרה עם שמו של המנהל היהודי של המעבדה לתקרה-הנגיפים במכללת פיטסבורג: **ד"ר יונה סאלק**. הוא היה רק אחד ממאות המדע גים שחוללו בעשר השנים האחרונות מהפכה בחקר שיתוק-הילדים, בגלותם למעלה מ-100 סיגי נגיפים שונים של המחלה, ובהמצאם שיטה לגדל נגיפים אלה במעבדה, בעזרת אברי קופים. סאלק סיפק את החוליה האחרונה: תרכיב עגורא בטוח. המצאתו עוררה ויכוח חשאי מר בחיגי המדענים. חלק מהם טען שהתרכיב מסוכן מאחר שהוא משתמש בסוגי-הנגיפים המסוכן ביותר («סוג מאהוני»). אך עוד לפני שוויכוח זה נכתיים. קיבלה הממשלה האמריקאית על עצמה את הסיכון ואשרר הרכבה המונית. ישראל לא הספיקה לקבל את התרכיב. אלא שהפעם היה הדבר למזלה: חיש מהר נתברר כי מתנגדי התר כיב צדק, וכי תרכיב סאלק אינו בטוח. עליאף אמצעי-ההירות שננקטו, נשארו בו נגיפים חיים, עגורמי למאות מקרי מחלה.

בכל זאת יישאר תרכיב-סאלק סימן-דרך היס טורי. הוא מסמן את ראשית הסוף של שיתוק-הילדים. למצואו מגיע תואר איש-המדע של השנה גם בישראל, שהיו לו מתחרים רציניים בעיקר בשטח מחקר-האטום: **ד"ר ישראל דוסטרובסקי**, כמעט-צבר

צעיר (36), שעלה ארצה, מאודיסה הרוסית, בגיל ששה חודשים, עומד כיום בראש מחלקת האיזור טופים של מכון וייצמן למדע, התפרסם בראשית השנה כמגלה תהליך זול במיוחד של הפקת מים כבדים, אחד השלבים החשובים בחקר האטומי. האחרים היו **ד"ר עמום דה-שליט**, ילד הפלא של מכון וייצמן, בן 30 ומנהל המחלקה לפיסיקה גרעינית, ו**פרופסור יואל (גילדי)** ריקה, פרופסור האוניברסיטה העברית לפיסיקה תיאורטית, שייצג יחד עם דוסטרובסקי ודה-שליט את ישראל בכינוס האטום למען השלום שנערך בחודש שעבר בניצב, שימש כבורסה להחלפת אינפורמציה אטומית, בה עמדו מניותיה של ישראל על שער לא מבוטל כלל, בהתחשב עם נהוגיה.

ספורט:

שושנה ריבנו

ענף הייצוג מספר 1 של ישראל, הכ גל, הלך ופינה בשנת תשט"ו את מי לענף הכדורסל. כמו בשנת תשי"ג בה היכה הנבחרת את חובבי-הספורט בנג נותיה חסרי-התקדים באלופות העולמית מוסקבה חזרה הנבחרת והוכיחה את עי כמננית על שמונה הנבחרות הטובות בי בעולם.

עוד שתי נבחרות זכו לתהילה בענף

אשה:

זיוה שפיר

"חפש את האשה", אמר הפתגם הצרפתי. העולם הזה חיפש את האשה בישיבי הספר, בשורות צה"ל, במכונים מדעיים, באולפני האמנות — ואשה בכל אלה לא מצא. כלומר, ודאי שרבות הנשים החיות בקיבוצים על הגבול והמשרות בצבא, אך ביניהן לא נוצרה השנה האשה שתיקף לסמל לנשי ישראל. זכרה של וזרדה פרידמן בת כפר-חיתקין, שנפלה בשעת שירות-שלהת' נדבות כמ שב העולים פטיש, נחקק על לוח הכבוד של האומה, אולם היא לא הפכה לדוגמה שהולכים בעקבותיה.

נשי ישראל הוסיפו השנה לחלום על מחל צות-פאר, ביקורים בחברה הגבוהה, שהיה במלונות היקרים, מסע לעולם הגדול וקרירה של נערות-זהר קולנועית. נערות-זהר זיוה שפיר סימלה חלום זה.

טרוח: חנה מרון

אהל העלה השנה כמה מחזית שמשכו את מו דרך הטבח ואלדורדו. חי התיאטרון התנהלו ובימה והתיאטרון הקאמרי. הבימה העלתה בהצגת המרד על הקיץ, ולאחר מוסקין ניתן יד דק ומלוטש, שהוא ידע למצות מתוכו את יריות. לא פחות ממנו בלט במחזה מוישה שנאבק עם תפקיד עור-הדין ויכול לו. רפאל ביצע בבית התה של ירח אוגוסט תפקיד מעולה. התמודדות הגדולה בין שני התיאטרונים התרכה הצגת מחזותיו של גאון הכמה ויליאם שקספיר: בהבימה וכתוב בעיניכם בקאמרי. הקאמרי, ההצגה השקספירית הראשונה, יצא מהתמודדות זו על העליונה. הצגת הבימה היתה משום-מה וסרטי-גמישות ורחוקה, בעידן שהקאמרי יוצר יח חים ועליצות במחזה, הגיש אותו לקהל ו פעמים רצופות שהופסקו עם הפגרה. שוב בהצלחה זאת היה לחנה מרון שביצעה ד רואלינג באורח מקסים. הפכה לשחקנית נהקהל אומר עליה: "אם היא משחקת במחזה, אותו".

ספרות: יגאל מוסינזון

מתוך כל הספרים המקוריים שיצאו בי תשט"ו לאור בישראל קשה לציין אחד שיש לו סיכוי להיקרא בעניין כעבור עשר שנים. אם בשנים הקודמות יצאו בכל זאת מי פעם לפעם ספרים כמלך בשר ודם של משה שמייר, או רחובות הנהר של אורי צבי גרינברג, הרי השנה האחרונה הצטיינה בשידפון כמעט מוחלט.

בשנה אשר כזאת לא נותרה ברירה אלא לשים את הדגש על הכמות יותר מאשר על האיכות. בשטח זה, הסופר המצטיין ביותר בארץ הוא ללא ספק יגאל מוסינזון. שתוך שנתיים הספיק להשלים שלושה מחזות — קזבלו, קמביזס ואלדורדו, — להור סיף שני כרכים לסדרת חסמבה, להוציא לאור רומאן רב-תפוצה, דונ'גבר, ולהכין תסריט על חיי שאול המלך, אותו יש בדעתי להציע לבמאי הסרטים ויליאם (שלומית) דיטרלה לאחר שיגיע לארצות-הברית.

שאר הספרים המקוריים המעניינים של השנה: רחוב המדרגות של יהודית הנדל, הכומות השחורות של עמוס אריבא, הרפתקאות אחיתם של דוד שחם.

אמנות: נורי חביב

כתומרת קול ישראל, תומרת חיפה ותזמיר רמתינג, דרכו על המקום. לא שונה היה המצב בשדה הציור. היתה תערוכה אחת שמשכה קהל רב, אולם היתה זאת תערוכת הציור ההולנדי, שהובאה על ידי איגוד המוזיאונים. שום צייר ישראלי לא הציג עבודות שעוררו התעניינות רחבה יותר מאשר חוגי המקצוע הסגורים. הזמריה יכולה היתה להיות מאורע אמנותי רב-ערך, אך לא היתה כזאת. להיפך, נדמה היה כי היא צעדה אפילו כמה וכמה צעדים לאחור לעומת הזמריה הקודמת. היא הפכה לכינוס מקהלות, ללא כלי יחס הגיוני בין היומרות שהינחו ביסודה, לבין התיצאות האמנותיות.

ההתקדמות המכרעת של השנה בשדה האמנות אירעה דווקא בשטח הקולנוע. היתה זאת השנה בה נוצר והוצג הסרט הישראלי הראשון שאפשר להציגו גם מחוץ לכי נסי המגביה היהודית המיוחדת: גבעה 24 אינה עונה. אולם גם בסרט זה, לא הכוחב צבי קליין ולא השחקנים חיה הררית, זמן דבויש או יצחק שילד היו ה תורמים העיקריים להצלחתו, אלא הבמאי הבריטי תירילד דיקינסון. משום כך, מגיע תואר איש-השנה של האמנות הישראלית לבמאי נורי חביב. אומנם סרטו הראשון באין מולדת, יושלם רק בימים הקרובים והקהל טרם ראה אותו, אך כבר עתה ברור שהעזתו — להסריט סרט על טהרת הישראליים בשפה, בי שחקנים, בבימוי, בצילום ועבודות הטכניות — הוכתרה בהצלחה בלתי-משוערת. חביב הוכיח דבר חשוב אחד: שאין יסוד ממשי לחוסר-האמון של ישראל בעצמה. תוך השנה הקרובה, עתידים אורחי ישראל לראות ארבעה או חמישה סרטים מתוצרת סרטי חביב, ויש אפוא סיכוי כי תהיה זאת שנת מפנה, בה יתחיל הקהל הישראלי ללכת לבתי הקולנוע לא על מנת לראות אשליות מיוצרות בשיטת הסרט הנע, כי אם סרטים מקוריים רציניים הדגים בחייו.

בשטח האמנות, היתה זאת יותר שנה של אמרגנים, מאשר שנה של אמנים. ההופעות האמנותיות שמשכו את הקהל יותר מכל, היו אמנים חוצלארציים כמו הלהקה שהציגה את האופרה של ג'ורג' גרשווין פורגי ובס, או — בקנה מדה קטן יותר — להקת האופרה ליריקה איטליאנה. לעומת זאת, התפרקה סופית האופרה הישראלית. התזמורת הפילה הרמונית עשתה, אמנם, סיבוב מוצלח בחוץ לארץ, אולם לחיים המוסיקליים של ישראל לא הביאה בשורה חדשה. פרט חשוב: השנה יצאו לאור התקליטים הראשונים של התזמורת, בניצוחו של פאול קלאצקי, וקנו לעצמם שם טוב בשוק התקליטים העולמי. אולם ה תקליטים עצמם יוצרו לא בישראל, כי אם בארצות-הברית. תעשיית התקליטים הישראלית טרם חרגה מאספקה המונית של פזמונים מתורגמים בביצוע לקוי. תזמורות אחרות —

מחזיקה בשבעה שאים ישראלים במשחי החתירה השונים למרחקים החל מ-50 מטר, וכלה ב-800 מטר, וכן בשיא מכבי ישראל למשחה 100 מטר בסגנון גב.

היא זכתה בתואר לא רק בגלל עדיף תה בשיאים. כל המכיר את דרכי אימונם של השניים יודע כי קושיניר ממעט באימון גיב, סומך על הברקותיו בתחרויות עצ מן. דרך זאת, כפי שהוכח בתולדות הספורט, אינה עשויה להביא להישגים משופרים יהולכים. שושנה, לעומת זאת, מתאמנת באור רח סדיר מדי יום ביומה. משום כך, הספורטאית הצעירה (17,5) היא תקתה הגדולה של ישראל במשחקי האור לימפיאדה העומדים להיערך בשנה הבאה במלבורן, אוסטרליה.

היו אלה נבחרת הנוער הדימוקראטי, שזכי תה במוליית זהב בכדורסל וכדורעף במשחקי הפסטיבל בארשה, ונבחרת הסטודנטים שזכי תה במקום השני במשחקי הכדורסל בסאן סבסטיאן. אולם כל אלה היו הישגים קיבוציים — חשובים מאד — ולא אישיים. בין הספורטאים היחידים של ישראל בלטו השנה רק שניים: דוד קושיניר, האתלט ברוך-הכשר רון, חבר הפועל וקיבוץ יזרעאל, והשחינית הצעירה של ברית-מכביס-עתידי שושנה רייבנר. קושיניר הצליח השנה, תוך שיש תתפוס בתחרויות הארשה, לשבור שני שיאים ישראלים: בקפיצה לגובה ובקרב עי שור. אולם למרות זאת, לא יכלו הישגיו להתחרות עם אלה של שושנה רייבנר, ה

בברכת שנה טובה

סיגריה עגולה
בקופסה כחולה
סיגריה שטוחה
בקופסה ירוקה

20 סיגריות 275 פרוטות

במדינה

כה להישלח לטבעון, לנהל את הסניף ה- מקומי תקופה ארוכה.

חשבון גדול לפקיד קטן. בטבעון פתח הצעיר חשבון עובר ושב על שמו. הוא קיבל המחאות בסך עשרות אלפי ל"י. המחאות מבנק איגוד, בנק לאומי לישראל, בנק מרכנתיל, אלרן ואחרים בסכומים של 20 עד 50 אלף ל"י מילאו את העובר ושב שלו. אף הוא שילם מדי פעם סכומים כאלה. כל המחאותיו היו מכוסות, אף אחת לא הוחזרה.

בכל זאת לא נראה הסבר לחבר ועדת הביקורת, שהופתעו מהסכומים הענקיים. סגל קיבל חופשה ללא תשלום, ועדת חקירה של שלשה אנשים נקבעה לברור את ענין. שלשה חדשים ישבה הוועדה על הדיונים ולא העלתה דבר, הספרים היו מדויקים. אותה תקופה היה פריצקר מוסרד מדי פעם בקריאות טלפוניות של שאל סגל, ששאל מתי יוכל לחזור לעבודה.

לאן חזר הכסף? אחרי שהידידה הורידה על ההתאבדות, חזרה עם סגל, כשישקט ויחזר מן הרגיל. הוא סגר את חשבונו של סגל, אמר: "מעלתי ב-20 אלף ל"י רות מכספי הבנק. תוך חודש ימים אחזיר את הכסף. אני בן-יחיד להורי. אם תמסור אותי למשטרה — רק על אלונקה יקחו ארץ, כי אז כבר לא אהיה חי, והבנק יפסיד גם את הכסף. אם לא תודיע, אחזיר הכל."

פריצקר, שהיה מעוניין בראש ובראשונה בכסף, לא מסר את סגל למשטרה. נקבעה פגישה שניה למחרת. בינתיים נבדקו החשבונו של סגל, עד שגילו לבסוף כי אומנם חסרות 23 אלף ל"י. אביו של שאל סגל, בעל חנות מכולת משגשגת ברחוב יוסף בהדר-הכרמל, שהובהל לבנק, החזיר מתדמיה, טען כי בנו לא הביא כל כסף הביתה. יתר-על-כן, מדי פעם לקח מן הבית מאה-מאתיים ל"י להוצאותיו. האב הבטיח להחזיר את הכסף, ביקש למנוע פריסום השערוריה ולהציל את חיי בנו יחידו.

פרקדים חוטר-ישי

להגן — לא, להחזיר — כן

תוך יומיים המציא האב למנהל הבנק המחאות על סך 15 אלף ל"י בקירוב.

חנות ברחוב יפו. החקירות לא נסיימו. נקבעה ועדת ביקורת חדשה. הועסקו חוקרים ומומחים, אך לשווא — מעילות נוספות לא נתגלו. כן נתגלתה: חנות נעלים חדשה, נעלי סגל, ברחוב יפו 70, חיפה. היתה זו חנות מפוארת שנוהלה על-ידי אישה צעירה חנינית מבולגריה, ידידתו של שאל סגל. לא הובהר עדיין כיצד נחכרה ה- חנות מידי האפוסטרופוס ועברה לבעלותה. סגל הצעיר פנה לעורך-דין אהרון חוטר-ישי, ביקש את הגנתו. ענה מי שהיה מפקד גדוד קרבי בצבא הבריטי: "להגן אינני רוצה, לספל בהחזרת הכסף — כן!" סגל סיפר בשקט ובלי התרגשות כי מעל ב-34 אלף ל"י נוספות. על אופן המעילה סיפר חודש ימים לאחר מכן בעדותו במשטרה, ה- משתדלת על פני 40 עמוד בכתב צפוף. חוטר-ישי חקר את הצעיר שמונה שעות רצופות כיצד מעל, איך הושקע הכסף ולאן נעלם.

לבסוף הוסכם כי נוסף על כל הסכומים וההתחייבויות שנמסרו, בסך 31 אלף ל"י, יוחזרו עוד שבעת אלפים ל"י במזומנים ועל יתר חמשת האלפים נדרשה התחייבות

(המשך מעמוד 8)

הסתיר את בנו חייב-החינוך בבור שחפר ברצפה. האב, חיוור כסיד, מסביר: "סלאח לא יכול ללמוד עכשיו. אני אין עבודה. זקן, משפחה, הרבה ילדים. סלאח צריך עובד."

● הפקחים לוקחים את הילד כפות לבית הספר הממלכתי, 5 ק"מ מן המעברה. הם מקבלים בסכס חגיגי את עיטור-החינוך, אות ההצטיינות הגבוה ביותר במשרד.

● האב מקבל הודעה שאם לא ישלם תוך 3 ימים את אגרת החינוך בסך 24 לירות ישראליות, יגורש בנו מבית-הספר.

● ביום השלישי מקבל האב המאושר את בנו בחזרה. הוא עורך חגיגה, מגיש לאורחי כוסות של מים טובים, אותם הצליח לאגור ברגעים הנדירים כשיש מים במעברה.

● פקח בלבוש אורחי מסתנן לחגיגה, אוסר את סלאח, מביאו שנית לבית-הספר הממלכתי. הוא מקבל עיטור שני.

● למחרת היום מקבל האב הודעה שנית רלו רק 3 ימים לשלם את אגרת-החינוך, אחרת יגורש בנו מבית-הספר.

● כנ"ל.

פשעים

עת ללוות ועת לחסוך

השעה היתה 9.30 בלילה. חיים פריצקר (50), מנהלו הקרח והממושקף של בנק הלואה וחיסכון עמד לעלות על משכבו. לפתע נשמע צלצול בדלת. צעירה שחומת עור וחנינית פרצה לתוך הדירה.

"אתה חיים פריצקר?"

"כן, ענה במבוכה.

"ברצוני לדבר איתך ביחידות ומיד!"

"אני הבחורה של שאל סגל. לפני רגע הצלתי אותו מהתאבדות! שאל עשה דבר נורא נגדך! אתה התיחסת אליו כל כך טוב. אנא, סלח לו!"

"הביאי אותו מיד הנה" אמר. הצעירה מהרה לצאת. חששות כבדים עלו בלבו של פריצקר.

קופה ללא טעות. צעיר רוה וגמור קומה, בן 18, בא לפני כארבע שנים לבנק הלואה וחיסכון החיפאי כשבידיו המלצות מצויינות. הוא נתקבל לעבודה, הועסק כנער שליח, טלפוניסט ובעבודות אחרות שנדרשו לעת מצוא.

שאל סגל, שעלה שנה לפני כן מרומניה, היה צעיר יוצא מגדו הרגיל, שלא הזכיר את ההלצות והיועצות על ארץ מוצאו. שתקן, ממלא כל עבודה המוטלת עליו, מבצעה במהירות מפליאה. בתכונותיו אלה עלה ביד לעלות עד מהרה על הפקידים הקשישים והמנוסים.

היה לו כשרון בלתי-מצוי למספרים. כל טעות נמצאה על ידו בן רגע. כשהוחלפו לפני שלש שנים, שטרי הכסף, ותורים ארוכים הודונו ליד אשכני הקופות, הושב שאל סגל, כקופאי, מנה את השטרות באצבעותיו הזעירות והשמנוניות במהירות מסחררת. מי עולם לא התפתל תור ליד אשכני. קופתו היתה היחידה בה לא נמצאה כל טעות. מיליוני לירות עברו מתחת ידיו, ופרוטה לא היתה חסרה.

מכאן היתה הדרך פתוחה לעליה ולהצלחה. שאל הועבר לאחת המחלקות האחראיות ביותר — מחלקת ההמחאות, המסלקה. המ-אחא באה, המחאה הלכה ושוב עברו תחת ידיו מאות אלפי לירות, ושוב היה שאל כמעט היחיד שלא נכשל בטעות. אצלו שרר סדר מופתי. הוא ידע לענות על פרטי כל המחאה, אף אם עברה תחת ידיו שנה קודם לכן.

סגל התמנה כממלא-מקום מנהלי הסניף פים השונים, שעה שיצאו לחופשה, עד ש-

הארץ

מר אגרון עלה לדוכן ראש ה- עריה בהתרגשות רבה (הארץ)

חנה נורב, תל-אביב

זהירות: זה יכול לגרום לתוצאות מסוכנות!

לפי בקשת חברי סיעת ההסתדרות... נדחתה בחירת ראש העירי-

רה לשיבה הבאה (הארץ)

י. את, רמת-גן

עירייה גוררת עירייה!

מבצע לעדוד החינוך התיכון!

במגמה להפיץ את ההשכלה הכללית והתיכונית בקרב כל שכבות הצבור במחירים עממיים, אנו מכריזים על פתיחת מבצע מיוחד במינו בישראל:

הנחה גדולה של

35%

תינתן לכל תלמיד הנרשם משך חודש זה לקורסים ומקצועות המכינים בשיטת למוד-בית המיוחד שלנו לקראת:

הבהינות המוקדמות בחינות הבגרות

לנבחנים חיצוניים הנערכות מטעם משרד החינוך והתרבות בישראל.

דע וזכור:

- התמחות בת 25 שנה לזכותנו
- שיטת למוד בעלת אופי אוניברסלי
- חומר למוד במלואו במסגרת הקורסים
- טיפול אינדיבידואלי וחיסכון בזמן
- אלה ויתרונות רבים אחרים לרשותך.

מנה בהקדם אל מטה המבצע בצרוף תלוש זה לקבלת פרטים, תוכנית למודים ומדריך חינוך **וללא כל התחייבות**, לפי הכתובת המלאה להלן:

המכון העברי להוראה והשכלה בירושלים

ת.ד. 1259, רח' בני-הודו 2, ירושלים

תל-אביב: שרר, רוטשילד 15 חיפה: רח' הבנקים 5

נתניה: רח' הרצל 19 נצרת: רח' כאנוק 28

שמי

כתובתי

מעוניין בקורס

ע.ז. 91

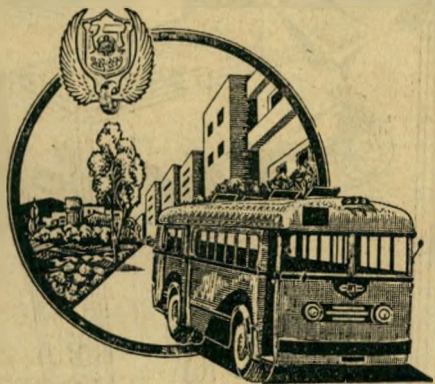

למברג
Lemberg

לגברות
לגברים
לילדים

נעלים
איכות משובחת
מבחר גדול
ישר מבית החרושת לצרכן

תל-אביב, רח' הגליל 2-4
ע' התחנה המרכזית

התופשים בהגה נושאים ברכתם
לקברניטי המדינה ולכל העם:
שנה טובה ומבורכת
קואופרטיב "דן"

הכוש
אגרת

מהמילווה העממי החדש
תשט"ו - 1955
הפרס הגדול 40.000 ל"י

מחיר האגרת - 20 ל"י, חצי אגרת - 10 ל"י

להשיג בכל הבנקים - ההגרלה בקרוב -

ילדים זולה, המלאה ברעש האמריקאי ואי
נה מתאימה למציאות הישראלית. אין אף
עתון או כתב-עת שנועד לילד הקטן בארץ.
אמר וגמר. נטל את חסכוניותו והחל ב-
הוצאת עתון לקטנים. העתון עבר גלגולים
רבים וחבל-לילה קשים, הוצג בשלבי ה-
כנתו בפני אמהות גנות, מורות ומפקחות.
כל עצה טובה וכל הערה חינוכית נתקבלה,
עד שנקבעו דמותו ותוכנו הסופיים.

שורה לכל נפש: השבוע נראה לראשונה
על דוכני המכירה, בין שלל העיתונים למיניהם,
יצור חדש שנשא את השם אצבעוני, העתון
לקטנים, שנועד לילדים החל בגיל הגן וכלה
בכיתה ג'. הנייר משובח, לבן ועבה, הציור
רים - גדולים ומרהיבים, האותיות - גור-
לות ומנוקדות. המחיר - 250 פרוטה - שוה
לכל נפש.

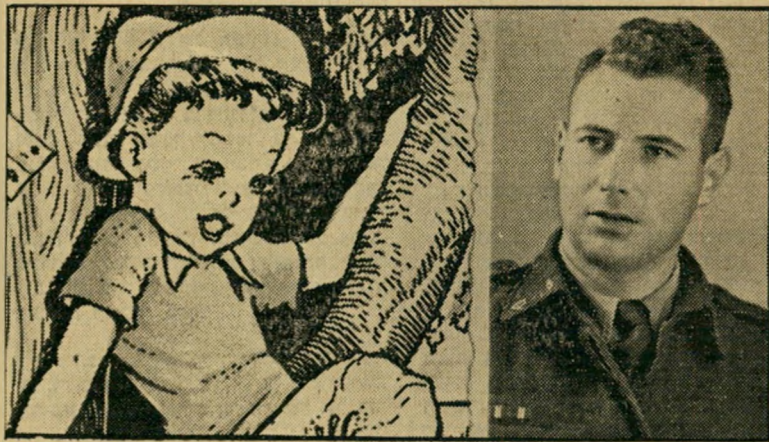
«אם רוצות האמהות בחומר טוב ומעניין»
אומר מיכאל שיר, «יקנו את העתון, אם
לא תבוא תמיכה רחבה של הקהל - יפול
העתון».

בינתיים מובטח לילדים ולאמהותיהם כי
העתון הוא ידיו הילדים, הוא ישמע אותם ו-
הוא יעזור להם. אם יכתבו לו מכתבים הוא
יענה להם, ויעמוד תמיד לימינם.
אצבעוני מחכה לילדיו.

נוספת של אבי שאול. אך הלה סרב, טען כי
אין יכול, גם הסכים במזומן לא הוכנס.
מנהלי הבנק נוכחו כי אין לסמוך על ניסים,
מסרו את הפרשה למשטרה.

ריבית של 40%: שאול היה כבר חייב-
גיוס מזה שלוש שנים, זכה מדי פעם בדחייה.
הדיחוי הוסדר על-ידי עורך-הדין חוטרישי,
שרצה לסיים את הפרשה. אך זו לא נסתה-
מה. שאול סגל התגייס לצבא.

שם יושב...: השבוע הובא שאול סגל
בפני שופטת-השלום הראשית בחיפה, מרים
שטרקמן, הואשם ביוף סמכים וגניבת 55
אלף ל"י. סגל נעצר ל-15 יום.
בצהרי אותו יום נקראו עתונאי חיפה ל-

עורך שיר ואצבעוני
הנה באתי ואני פה

הווי

חזירות

בכפר-סולד, פרצו חזירי-בר למטע תפוז-
חיש צעיר, עקרו את כולו.

טיפה מרה

בדיקסון, ארצות-הברית, נקנס ויליאם
יאנג, ב-25 ל"י בעוון שיכרות אחרי שחשב
בטעות כי שלט-הניאון של תחנת המשטרה
הוא שם של באר, נכנס פנימה, הוריד את
ידו על הדוכן, הזמין אצל היומנאי: «קונ-
יאק, בבקשה!»

מטאטא חדש

בשטראסבורג, צרפת, אחרי שמקי-האש-
פה העירוניים דרשו התנצלות פומבית מ-
ראש-העיר שטען כי הוא מסוגל לנקות את
כיכר-השוק ביתר מהירות מאשר העובדים
השכירים, נטל ראש העיר מטאטא, ניקה
את שליש הכיכר במהצית הזמן הרגיל אצל
ע בדי העיריה.

טוב האחד מן השניים

בבואנוס איירס, ארגנטינה, החליט בית-
המשפט העליון במשפט-תקדים כי רק אחד
מכל זוג תאומים חייב בשרות צבאי.

אני שחור והוא לבן

בארצות-הברית החליטה התאחדות הרופ'-
אים הכושיים כי להבא מותר לקבל כחברים
להתאחדות גם רופאים כעלי צבע-עור לבן.

הכנסת אורחים

בתל-אביב, תלו דיירי בית משותף בש-
כנות מגורים צפופה שלט על כניסת הבית,
בו ביקשו להתקשר עם חברה סלוגית גור-
לה המוכנה להשתמש בדירתם פעמיים ל-
חודש לעשות רעש ככל האפשר, להחזיר
לשכנים מידה כנגד מידה.

מסיבה דחופה במלון דפנה. כשעלה אחד ה-
מנהלים לשאת את דברו, נחל מבטו לפתע
באחת מפניות האולם, קפא בתדהמה, הרים
את אצבעו ואמר: «שם יושב...»

היה זה שותפו של סגל, שהשטירה חיפ-
שה אחריו שבועיים רצופים. הוא נודמן ל-
מקום במקרה והתענג בחברת-עורך-דין על
כוס קפה, הופתע מאד משנעצר על-ידי ה-
משטרה שהזעקה בטלפון.

העתונאים ידעו כי אין זו המעילה הגדו-
לה ביותר בחיפה. אך לפני תקופה קצרה
הושטקה שערורייה גדולה הרבה יותר ב-
בנק אחר. הדבר הושטק, לפי שעה, כדי למ-
נוע אפשרות פשיטת-רגל של אותו באנק.
גם הפעם נתבקשו העתונאים, שישבו במסר-
בה, לטפל בפרשה בעדינות, לכתוב עליה ב-
לחש. אלא שמעשיו של שאול סגל דיברו
בעד עצמם, ודווקא בקול גדול.

עתונות

שיר השירים אשר לשיר

«הנה באתי ואני פה. עכשיו יהיה גם
לנו עתון. עתון שיספר סיפורים,
עתון שישיר לנו שירים, עתון ש-
ספר לנו הכל ועתון שאנו נספר לו
הכל».

מיהו עתון זה?

לפני חצי שנה פשט מיכאל שיר (32),
נשוי ואב לילדה, את המדים של
סרן חיל-האוויר, חזר לחיים ציביליים לאחר
תקופת שירות של למעלה מחמש-שעשרה ש-
נה בהגנה, ביחידת האיתות, בפלמ"ח וב-
חיל-האוויר. מיכאל יכול היה לפנות על נ-
קלה למקצוע שכה שלט בו - הנדסה אלקט-
רונית - למענו נשלח להשתלמות בברי-
טניה, למצוא בו את פרנסתו בכבוד. אולם
הוא לא בחר בדרך זו.

חבלי לידה. רעיונו של מיכאל לא היה
חדש. הוא ניקר בראשו מזה זמן רב. אולם
רק עתה נפתחה האפשרות להגשימו. מאז
ומתמיד לא עלה בידו האלקטרוניק ללכוד
אותו בשדה המגנטי בלבד. תמיד מצא שעה
לעסוק בכתיבה, לרבות כתיבת סיפורי ילדים.

אמר מיכאל: «הארץ מוצפת ספרות זר-
לה, לא דווקא במחיר, אלא בעיקר בתוכן.
הלקיחה והמסוכנות מכל רהיט אותה ספרות

בעולם

אירופה

יורק החדש

באחת הכיכרות של מוסקבה עומד פסל של גבר גרמני. ולא סתם גרמני אלא דווקא קצין פרוסי טיפוסי. על אף מדיו, התחבב הנס דויד לודוויג יורק על הרוסים. ובצדק: כמפקד הגייס הפרוסי בצבאו של נפוליאון, בימי הפלישה הגדולה לרוסיה, הפר יורק את פקודת מלכו והקיסר, הוציא את צבאו מן המערכה וחתם עם הרוסים ברית בטחנות הרוח של העיר טאורונג.

משך 150 שנה נשאר שמו של יורק סמל לעם הגרמני. גדול מדינאי גרמניה, אוטו פון ביסמארק, הטיף בלטה כה רב לברית גרמנית-רוסית עד שנוצרה האימפריה שיש לו "חיבור טלפוני ישיר" למוסקבה. הוא כרת ברית רשמית עם ממשלת הצאר, ציווה לי יורשו עוז ברגעים האחרונים של חייו "שימרו על בריתי עם הרוסים!"

הזקן והמונוקל. יורשי "קאנצלר הברזל" לא הקפידו על מילוי הצוואה, נתנו לברית לפוג. מיד מיהרו הרוסים לחתום על ברית עם הצרפתים. מאוחר מדי הכיר הקיסר הגרמני מדולדל-הזרוע, וילהלם השני, בשנייה הגדולה. הוא ניסה לתקן את המצב עתה בדרך אופיינית לו: הוא פגש עם קרובו, הצאר הרוסי, בים, הזמינו לעלות על סיפון היאכטה שלו, שיכנע אותו לחתום מיד על ברית בין שתי המדינות. ברית זו היתה כה מרחיקת-לכת, עד ששני משרדיו החוץ נדהמו לשמוע את פרסיה, ביטלו את תה מיד. כתוצאה מכך פרצה מלחמת-העולם הראשונה, סולקו שני הקיסרים ממדינותיהם. מיד אחרי המלחמה החלה רוחו של יורק להתהלך שוב באירופה. גרמניה וברית המועצות שתיהן הרגישו את עצמן מקופות חות, כרתו ביניהן ברית בעיר ראפאלו. חשוב עוד יותר מן הברית היה שיתוף-הפעולה ההדוק בין שני הצבאות: הרמטכ"ל הגרמני, פרוסי מרכיב-מונוקל בשם סקט, וקומיסאר-המלחמה היהודי המזוקן טרוצקי, הגיחו אחרי המלחמה להחלפת רוחו של יורק הופרה רק עם עלייתו של היטלר.

אפילו אז עוד לא בא הסוף. הגנרלים הגרמנים התנגדו בתוקף למלחמה עם רוסיה. כדי לפייס אותם, ולשחרר את כוחו, כרת היטלר את הברית המפורסמת עם הסובייטים. ברית זו טבעה בדמם של למעלה מעשרה מיליון חיילים ואזרחים.

הדוב והתרנגול. אחרי המלחמה עברה גרמניה המערבית יותר ויותר אל המחנה המערבי. אולם הגנרלים זכרו את יורק. דעת הקהל הגרמנית תבעה לחזור ולנסות להחיות את הברית הגרמנית-רוסית. היא היתה מוכנה לכל חיתור, פרט לאחד: החיתור על "גרמניה התיכונה" (הקומוניסטית) ו"גרמניה המזרחית" (שצורפה לפולין). קיוו הגרמנים: תמורת הוצאת הגרמנים ממחנה המערב תסכים ברית-המועצות להחזיר את שלמות מדינתם.

השבוע סס יורשו של ביסמארק, קונראד אדנאור, למוסקבה. על הקרקע באה אחריו רכבת מיוחדת, מצוידת בקרון-אלחוט, שי נעצרה באחת התחנות ושימשה כמפקדת המשלחת הגרמנית.

קונראד אדנאור לא ביקר ליד פסלו של יורק. כי אותו גנרל פרוסי התקשר עם הרוסים כדי להלום יחד בצרפתים, להגיע יחדיו עד פאריס. ואילו אדנאור הוא בן-בריתם של שליטי פאריס, חושש יותר מכל דבר אחר כי חיבוק הדוב הרוסי עלול להכריחו לנטוש את הנשר האמריקאי ואת התרנגול הצרפתי.

ארצות-הברית

על השטן

האמריקאי הממוצע הוא בן 32, גובהו 1.72 מטר, משקלו 72 קילוגרם, משתכר בשנה קרוב ל-3500 דולר (6300 לירות), אוכל כ-1200 קילוגרם מזון וצורך באותה תקופה 12 קילוגרם סבון כדי לשמור על נקינותו, נוסף לששת הימים אותם מבלה במשך שנה ליד מראת הגילוח. המדענים האמריקאים שחישבו החדוש מספרים אלה על 160 מיליונים אחיהם למדינתם, לא הסתפקו בעובדות אישיות אלה, עברו למסקנות ציבוריות הרבה יותר: בה ארצות-הברית, בה נמצא אחד לכל עשרים תושב במוסד לחולי רוח, נהרג אדם בתאור נת דרכים מדי 14 דקות, מבוצע מעשה אונס מדי 29 דקות ומתארע רצח מדי 40 דקות.

איש השנה

(המשך מעמוד 7)

200 אלף ל"י לצורך ניהול המאבק המשפטי, לא הספיקו הכספים של הצד השני אפילו לכיסוי כל ההוצאות הטכניות, ועורך-הדין שהקדיש להגנת גרינוולד למעלה משנה וחצי של חייו נאלץ, למעשה, להקריב, נוסף לכל, גם קרבן חומרי כבד.

תמיר נשאר חייל-ללא-צבא, דויד בודד ש' אין מאחוריו צבאו של שאול, הלוחם לבדו נגד גולית, מנגנון המשטר הקיים. אין הוא לוחם-חובב, מתרגש ורועש. אנשים ששמעו את שמו וראוהו לראשונה בגלימתו השחורה בבית-המשפט העליון או המתיני, או בחולצתו הלבנה בבית-המשפט השליש (ראה תמונת שער) הופתעו לראות עורך-דין שקט, נמוך, ג'נטלמן.

אם היה אולם בית-המשפט טהר-קרב למאבק פוליטי, הרי היה תמיר חייל מקצועי, בלתי-נרגש, צונן-דמית מופרות, מעריך נכונה את כוח נשקו ואת מגבלותיו.

פרטיזנים פוליטיים

איש השנה של תשי"ד, ד"ר ישראל רוזנבלך קסטנר, סימל את המשטר השורר בישראל, שהנהיג אותו המשטר ששלט במשך שני דורות בהסתדרות הציונית וב' ישוב, והנהיג המשטר למשטר בן 80 דורות בגטו היהודי. משטר זה, שנולד בארץ-ישראל על ברכי שיתוף-הפעולה עם השלטון הזר, מגלם במהותו את תלותה של ישראל בגורמים זרים, את זרותה למרחב הסובב אותה, את ההשתעבדות הכלכלית המוחלטת למענה קים, למלווים ולמגביות, ואת השחיתות הציבורית הנובעת מכך.

איש-השנה של תשס"ו, שמואל תמיר, מסמל את מלחמת הדור הצעיר, בן ארץ-ישראל, נגד משטר זה — על כוחה המוסרי ועל חסד רונותיה המעשיים של מלחמה זו. הוא מסמל גם את עובדת-היסוד: שהדור הצעיר לא הצליח להקים מתוכו שום תנועה פוליטית רצינית שתהיה מסוגלת ליטול לידיה את השלטון על גורל המדינה, לא הצליח אפילו להשתלט על אחת המסגרות הפוליטיות הישנות.

בהעדר מלחמה פוליטית סדירה, חזית מול חזית, צמרת עולה מול צמרת שוקעת, התפורר המאבק לרסיסים. תחת חזית סדירה קיימים רק איי-התנגדות הלוחמים איש-איש בנפרד ובמבודד, שרשרת משלטים מנותקים בשטחי חיים שונים, בשדה-המשפט, בעתירת, בזירה הפוליטית, בספרות ובאמנות, הלוחמים מלחמה-זעירה פרטיונית ללא מערך מאורגן, מפעם לפעם מבצעת התקפה שכל כיתות-מתאבדים אלה יתלכדו למחנה לוחם אמיתי, שכל הפלגים יצטרפו לנהר אחד. איר לם בכל פעם מתבדה התקפה, בנוף נשאים רק מגדורים מבודדים.

שמואל תמיר הוא הטיפוס המושלם של לוחם-גרילה כזה. בעל-כורחו הוא מייצג זרם היסטורי חשוב, וזו הסיבה לעובדה היתומה שפעולת-יחיד כמו ההגנה במשפט הגדול, שבגד בנקודת-השיא של הקונונקטורה הפוליטית שלה לא הצטרף אליה שום גורם לאומי, הכתה גלים כה אדירים.

אין זה גם מקרה שהמאורע העיקרי של השנה היה דווקא משפט שנע לפרשה מלפני 11 שנה. דור הלוחמים, שתמיר וכל שאר ה"פרטיונים הפוליטיים" הם בניו, מודה בלבם בכשלונו ההיסטורי: אי-הצלחתו להניג את המדינה שאותה הקים בדמיון, על אפס ועל חמתם של שליטיה הנוכחיים. מכאן השאיפה האינסטינקטיבית לחזור אל העבר, לחשוף את העובדות, לגלות מה קרה, לקבוע מדוע התמוטטה מלחמת-השחרור העברית ברגע שהגיעה אל התחנה הראשונה בדרכה, הקמת מדינת ישראל.

מישהו הכתיר דור זה בכותרת: "נוער מחפש את האתמול". המשפט הגדול, משפט תמיר, היה חלק מהיפוך זה. אולם לא היה זה חיסוט מאסוכיסטי בפצעים ישנים. דור הלוחמים, הפונה עורף לצדדים השליליים של המציאות הישראלית — חוסר העצמאות בי חוץ והשתיות בבית — מנתח את מאבקי האתמול, כדי להסיק את הלקח למען מאבקי המחר.

שנה טובה

סיגריה משובחת, פיה מסגנת
20 סיגריות 450 פרוטה
מספרו בע"מ תל-אביב

ר ה י ט י

ח.א. רח' בן-יהודה 43
טל 22136

שנה טובה ומבורכת

ה' ש ל ר כ א ב י' ...

בגב, בברכים, בכתפיים או בפרקים?

"רפא" - רח' שלמה המלך 103, תל-אביב טל. 24495

בריכות מי-מרפא חבישת בויז כמו בקרלסבד וישי או טבריה

כמו בן אמבטיות ערבול (Whirlpool bath) / חדר זיעה טורקי / מחלקה מיוחדת לאיכשור ע"י התעמלות רפואית, מסג' וריהבי ליטציה. המוסד היחיד מסוג זה בארץ. מחלקה לסובלי רוימטיזם המוסד פתוח עד 9 בערב

מצרים

שירת הברבור

מעולם לא הירבה סלאח סאלם לחשוב פעמיים על נושא אחד. זריו, עצבני, מהיר מחשבה, מבריק בשיחו, נענה תמיד לאימי פולסים הרגעיים שלו, פעל ללא היסוס. לגביו, לא היה קיים כל הבדל בין מצב דיפלומטי בעל חשיבות בינלאומית עדינה לבין מסיבת חברים מצומצמת. כשניהם היה הכל מותר. בשניהם היה עיקר רצונו של סלאח להתבלט.

בימי הראשונים של ההפיכה הצבאית היווה סלאח סאלם צלע משונה במשולש מוחמד נגיב — גאמל עבד אל-נאסר ועצמו. לעומת שני חבריו החיכניים והמאופקים נראה סלאח הדבון והמתלוצץ כמותה הציורית ביותר בצמרת ההפיכה. מינויו כי אחראי לתעמולה וליחסי-ציבור נראה כצעד הטבעי ביותר.

התפקיד התאים לסאג (רביסון) הצעיר • כחליפת סמוקניג לרקון הוליוודי, הודות לו זכתה ההפיכה המצרית לביקורת החיובית ביותר סביב כדור-הארץ. אף מאורע לא זכה אותה שנה לפירוסם כזה שזכתה לו הדחת פארוק ועליית מועצת-ההפיכה. תמונתו של מוחמד נגיב, סמל ההפיכה, הופיעו כי שער סייס הגיוני ורקי ובעמודיו של העתון הקטן ביותר, בנקודה הנודחת ביותר על פני כדור הארץ. נגיב, גנרל קטן וטובלב, עלה בפופולריותו על קלקר גייבל ומרלון ברנז' דו כאחד.

אילו היה סוכן פירסומת של משחת שיניים היה סאלם בודאי צובר מיליונים. כחבר מועצת ההפיכה של הרפובליקה המצרית רצה להגיע רחוק יותר. הוא נסע לתאטרסום, בירת הסודאן.

הריקוד המזהיר, שם נפתח עולם חדש לפניו. הוא שכר כמה מכונות משא, הצטי

מתפתר סאלם

בין דיפלומטיה וריקוד — אין הבדל

ייד בציוד של מגלה-יבשות, לרבות צעצועי פלסטיק ומחורתי-זכוכית צבעוניות, ויצא אל לב הגיוגל של דרום סודאן. כאשר חזר ממנו, היה כבר סנסציה עולמית. הצילום המראה אותו רוקד בתחנותי נילון לבנים עם בני שבט דיגאק ערומים, הנו עתה סימן דרך בדיפלומטיה בינלאומית.

אך הריקוד לא היה מעשה מוקיון בלבד. באמתחתו של סאלם היו רשימות ארוכות שנושאו את חתימת-הנהגה של ראשי השבט שישו עובדיה-אליים, שהצטרפו למנהיגי הציפון המוסלמי בדרישה לפינוי הסודאן על ידי האנגלים. סלאח סאלם, הנער השובב של ההפיכה המצרית והיה למדינאי מוכר. חור שליש שבעות בגיוגל הצליח להשיג את אשר לא הגשימו המצרים ב-50 שנות מאבק וסיסוכים עם האנגלים. הוא נתמנה שר לענייני סודאן — המצרי הראשון שני שא תואר זה.

ואו בא הקרע הגדול עם מוחמד נגיב. גמאל עבד אל-נאסר, האיש החזק של ההפיכה, בהאצת סלאח, האיש שחשב רק במונחים של מיבצת-פירסומת משריקים, הדיח את

• בפרוץ ההפיכה, לפני שלוש שנים, היה בן 31

נגיב מן השלטון. על סלאח סאלם, שניהל את רימומו העילאי של הנשיא-הבובה, הוטל עתה התפקיד להשמיצו. הוא עשה זאת באר תה התלהבות גאונית.

היו אלה הצלילים הראשונים של שירת הברבור. אולם סלאח סאלם לא ידע זאת עדיין. השגריר המעופף, האזהרה הצרמנית הראשונה נשמעה בחרטום, בהגיע הידיעה על הדחת נגיב. הסודאנים, שאהבו את נגיב, לילד סודאן, הפגינו כסערה נגד סילוקו. תחת לחץ המפגינים, נרתע עבד אל-נאסר, השיב את נגיב זמנית לארמון הנשיא. הסר דאנים נגרעו במקצת, אולם עד היום לא סלחו לסלאח על התקפתו האישית. חודרת השנאה וההשמצה, נגד נגיב.

סאלם, במלוא שיכרון הנצחון, נהיה לי שגריר המעופף של ארצו. הוא נתקבל לי סעודת-מלכים עלידי המלך סעוד בריאד, הסתודד עם גורי אל-סעיד בארמון סרסנק בעיראק, קיבל אות-כבוד מידי הנשיא כמיל שמעון בבירות, התחבק בפני קהל צוהל עם הנשיא האשם אל-אתאסי בדמשק, ביקר את חומות העיר העתיקה של ירושלים. נדמה היה כי קם סלאח אל-דין שני, שיאחד את כל מנהיגי ערב המסורסכים.

אך סלאח סאלם השתעשע בהזיות. נצי חונותיו המדיניים ארכו לא יותר מכותרות העתונות המצרית שבישרו אותם. במהרה נתבררו הפרטים: בריאד הבטיח לחזק את החזית האנטי-עיראקית; בסרסנק הודה כי מצרים לא תתנגד לפעילות עיראקית בסוריה, בתנאי שלא תתחום על ברית עם תורכיה. כאשר הבינו חבריו במועצת ההפיכה לאיוו תסבוכת הניסוס ליד-הפלא שלהם נראו ימי חברותו ספורים.

משך שבוע ימים אף אסר עליו גאמל עבד אל-נאסר להשתתף בשיבות המועצה. לבסוף התפשרו השניים. כי לצדו של סלאח עוד עמדה זכות גדולה: השפעתו על המדי גאים הסודאניים. גאמל סאלם, אחיו הבכור של סאלם וחבר גם הוא במועצת ההפיכה, שנחשב לאיש היחיד המסוגל לרסן ולהר גיע את אחיו, מונה כסגן ראש הממשלה. היתה זו הפגנה כלפי חוץ כי סלאח סאלם שוב לא היה האיש מספר שנים של ההי פוכה.

יד חופשית בסודאן. הקלף האחרון נשמט אף הוא מידיו של סלאח. איסמעיל אל-אזהרי, ראש מפלגת האיחוד הסודאנית, האדם שסלאח סאלם גילה בפניו את כל תקי וחתי לעתיד ואשר בתמיכת מצרים נתמנה כראש ממשלת סודאן, שינה את דעתו. הוא החליט כי האינטרסים של סודאן ושל מצ רים אינם זהים והדוקים עד כדי כך שיצדיקו את הפיכת הסודאן לחלק מהרפובליקה ה מצרית.

המיפנה לא היה פתאומי, התפתח בהדר גה. סלאח היה משוכנע כי יוכל להתגבר עליו. כשר לענייני סודאן דרש במפגש יד חופשית בטיפול במשבר. „אל תשכחו ש אני הוא שהוצאתי את האנגלים מסודאן, התברבר בפני חברי מועצת ההפיכה. „הני חו לי לסדר את העניינים. אם אל-אזהרי חר שב שיצליח בבגידתו, הוא טועה. אני אוכיח לו מי חזק יותר בסודאן — הוא או אני.”

כשר התעמולה הפעיל סלאח סאלם את תחנות השידור במלוא עוצמתן, חתר בהת מדה תחת מעמדו של אל-אזהרי. הוא אירח אנשי אופוזיציה סודאניים, פירסם את דברי התקפותיהם בכל עתון. הוא גב שלח הוראות חדשות לסוכניו בדרום סודאן: להסית את השבטים נגד אל-אזהרי. היה מינוי וגמור אתו להכניע את אל-אזהרי או להעלות מנ היג אחר במקומו. בזה היה תלוי מעמדו ב צמרת ההפיכה.

הסד אחרון. כאשר, לפני שלושה שבו עות, התמרדו יחידות של הצבא הסודאני בדרום נגד שלטון חרטום, הושלם הקרע עם קהיר. בית הנבחרים הסודאני החליט בפ רוש כי לא יסכים לאיחוד עם מצרים.

היה זה סוף הקריירה הנוצצת של סלאח. בעצמו הבין כי נשללה זכותו להמשיך ול שבת ליד שולחן השלטון. הודעה רשמית קצרה מקהיר הודיעה כי הגיש את התפטרו שו משני תפקידיו בממשלה. הנער המפונק, ששבר את כל צעצועיו, נאלץ לצאת מן ה משחק.

אך איש התעמולה המבריק ניצל מחרפה אחרונה. שלא כמבקרים קודמים של הדחת חברי מועצת ההפיכה לא השמיץ רדיו קהיר אף מלה אחת לגנותו של השר המודח.

דו-לצרכן ערוך במיוחד לקורא „העולם הזה” על ידי רנה נאור

רנה נוצצת לקנות בתל-אביב

נעלים

• עם התחלת הלימודים בבתי-הספר ה חלה התנות לימורוד ברחוב דיוגנוף 185 לייצר את הנעלים המשובחות, תוצרת עצי מית, לילדים מכל הגילים. הנוגמות החדשות, בעלות סוליות פלקסופדיק Flexopedic, אותן אפשר להשיג אך ורק אצל לימורוד, מבטיחות גמישות ונריות.

• בעלות טעם טוב ומעודן מבקרות ב חנות טוב טעם, רחוב אלנבי 60, בה הן מוצאות נעלים בגזרות הכי חדשות ובצב עים לפי הלבוש והטעם האישי. בטוב טעם אפשר גם להזמין נעלים, בכל הצבעים ולפי כל טעם, במחירים הרגילים.

• כל אשה וכל גבר בעלי טעם ירכשו את הדוגמאות העדינות של נעלי חנות ע רין, רחוב אלנבי 92, חנות עדין האלגנטית מייצרת את הנעלים המתאימות לכל רגל ולכל מטרה, לגברת ולגבר: לנשף, לרחוב, לבית, לטיול.

• את מבוקשן תמצאנה בעלות הטעם ה מעודן, בסלון הנעלים ורשאי, רחוב אלנבי 48, הדואג לא רק ליופי, אלא גם לבריאות הרגל. מבחר גדול. בעלי סלון ורשאי מברכים את לקוחותיהם לשנה ה חדשה.

• החנות למברג, רחוב הגליל 2, מב רכת את כל לקוחותיה לקראת השנה החדשה. בחנות — הדוגמות החדשות ביותר של נעלי גברים, גברות וילדים. החנות למברג ממשיכה במסורת: ישר מן היצרן לצרכן.

הלבשה

• החנות האלגנטית ויקטור Victor ברחוב בן יהודה 6, ליד מוגרבי, מייצרת לקראת הסתיו מבחר עשיר של חולצות טרי קולין, נילון וקורדווי. מלבד חולצות אלה, מתוצרת עצמית, מגיש ויקטור גם חולצות איטלקיות ואמריקאיות. הצעות אחרות של ויקטור: מכנסיים, עניבות וסוודרים ממין משובה, במחירים עממיים.

• חלוצי ההלבשה לילדים, בעלי החנות בירנהק, רחוב אלנבי 98, אשר הפיקו כבר להלביש דור שני של ילדים, שמחים להציע בגדי ילדים, מכל המינים, בשפע רב ובאיכות מעולה. לכל אם כדאי להלביש את ילדיה אצל בירנהק.

• מבחר אריגי צמר מיוחד לחגים ולס תיו, מן הטיב המעולה ביותר, תמצאי אצל בראון את בינר, רחוב נחלת בנימין 43. כל סוגי הבדים, בשלל צבעים, מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ, לכל בני המשפחה. גר סף לאיכות המשובחת המחירים גם נוחים ביותר.

• החנות קורן, רחוב אלנבי 32, מברכת את כל לקוחותיה לקראת השנה החדשה. בחנות קורן אפשר לרכוש את הצמר ה מפורסם ליליפוט Liliput בשפע צבעים ובמבחר גדול.

• המתנה הנאותה ביותר לאורחים שבא לחגים מחוץ לארץ אפשר למצוא אצל ע ריטקס, נחלת-בנימין 34. לשרותך מחלקה מיוחדת של חולצות תימניות ועבודות יד. לחנות ערטיקס, המברכת את כל לקוחי תיה בשנה טובה, גם מבחר גדול לחגים וחולצות וחצאיות לבנות הנעורים.

• החנות ברומברג, ברחוב שינקין 6, שולחת את מיטב איחוליה לשנה החדשה לכל לקוחותיה ומזמינה אותם לבקר בחנות, בה

ימצאו מבחר עשיר של בגדים לח גים ולסתיו. בולטים במיוחד: מכנסים ארו כיס לגברות, תוצרת ברומברג, ודוגמות חדשות של מכנסי גברים נוסף לשלל חול צות ועניבות מן האיכות המעולה ביותר.

• עם פתיחת בתי-הספר הכינה החנות שלם, רחוב אלנבי 108, ציוד מלא של מכי שירים. לכל ילד ולכל ילדה. פרט למכשירי בית-הספר ומבחר עשיר של ציוד ספורטאי, יש בחנות שלם חולצות רנובה ואינטר לוק.

עדים ומתנות

• את המתנה הנעימה ביותר לקראת ה חגים תוכלי להשיג בחנות המושכת וייץ Veitz רחוב אלנבי 86. ההפתעה האחרונה: Madeleine Gray Serum, נוסף ל כך תמצאי כל מוצרי תמרוקים, Parfums מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ ומבחר של מתנות עדינות ונאות לך ולבני משפחתך.

• את כל צרכי החשמל אפשר למצוא בחנות אלרד, רחוב אלנבי 106, — מכי ריים לבישול ודוד חשמלי עד למקלטי רדיו, מן הדגמים האחרונים, של כל בתי-החרושת בארץ. המחירים הם עממיים ובתשלומים נוחים. החנות אלרד שולחת בהזמנות זו את איחוליה ומיטב ברכותיה לכל לקוחי תיה וידידיה.

• הגברת צילי בינר שולחת את בר כותיה לשנה החדשה לכל לקוחותיה ומזמי נה אותם לבקר בסלון האלגנטי אשר בר חוב פינוסקר 6, בו מוצגים המודלים החדש שים ביותר של כובעים, חכשיטים ואביזרים לקראת הסתיו.

רהיטים

• החנות א. זוזובסקי, רחוב הרצל 39, מברכת את כל לקוחותיה ומכירה לק ראת השנה החדשה ומזמינה אותם לבקר ב חנות, בה מחכה להם הפתעה לקראת השנה החדשה: קומפלט שולחן מצבע אגוז חדש, עם ארבעה כסאות ריפוד צמר נאה, מהסגנון החדש ביותר, נוסף לכך: מערכות של כל רהיטי הבית, ספות, וכורסאות מן האיכות המעולה ביותר.

• ותיק בתי החרושת לרהיטים ליינש-טין, רחוב הרצל 43, ממשיך במסורת ייצור המודלים החדשים של רהיטי בית. החנות לוינשטין מברכת את כל לקוחותיה לשנת תשט"ז ומזמינה אותם לראות את מערכת חדר-השינה הנאה אשר במרכזה מטה כפולה נוחה וחדר-אוכל עם מזנון עשוי לפי תר שימי מומחים.

• אל תשהי יותר את רכישת הכסא ה נוח, אם טרם רכשת אותו. בחנות האחים גוהרי ושות', דיוגנוף 128, תוכלי לה שיג את הכסא הנוח המעולה ביותר. הצעות אחרות של האחים גוהרי: עבודות קלי עה למיניהן, ספסלי פינה נחמדים, פינות הול יפינות אוכל לפי הטעם העדין. הצעה מיוחדת לחגים: שולחנות וכסאות פלורידה שכל משפחה חייבת לרכוש אם היא מחפשת את נוחיותה.

• החנות לרהיטים אוישניסקי, רחוב הרצל 56, שולחת לכל לקוחותיה ומכירה את מיטב האיחולים לשנה החדשה ומזמינה אותם לבקר בחנות, בה ימצאו מבחר עשיר של רהיטי בית מן הסגנון החדש ביותר, שהוכנו במיוחד עלידי מומחי הרהיטים. במבחר: ריפוד, מערכות לסלונים ולחדרי או כל.

בסוקי השבוע

• **דוד בן-גוריון**, כפי שציטט על ידי הרב הרפורמי האמריקאי הרברט זינגר במאמר בירחון קומנסארי: "בואו והקימו ביש"אל בית-כנסת רפורמי. יראה הנוער דבר מה אחר מלבדם (הדתיים בישראל). אני מכירם הרבה. בלב רובם, אין אלוהים שוכן".

• **ח-כ מפ-ם מרדכי בן-טוב**, בתשובה לשאלת עיתונאי על הצטרפות מפ"ם לקואליציה: "מפא"י דורשת מאתנו דמי-ספחה בעד כניסתנו".

• **ח-כ מקי-י משה סנה**, בתשובה לשאלה אם הדתיים או אחרות-העבודה יהיו שותפים לקואליציה: "אלוהים יוגאל אלון משרתים את אותו המעמד".

• **גרשון אגרון**, כפי שהוזכר בדבריו בעיתונות לאחר שנבחר לראש-עיריית ירושלים: "אם תשאל אותי אורח ישראלי אם המדינה היא כור-היתוך, ישיב לך כי היא בעצם סיר-לחץ".

• **דויגאן ושומאכר**, במסיבת עיתונאים שקדמה לתוכניתם החדשה: "מה ההבדל בין באריטון לטינור? זהו אותו אידיוט, כאקט בה אחת יותר נמוך".

• **סיר ווינסטון צ'רצ'יל**, מי שהיה ראש ממשלת בריטניה: "קשה להישאר שקט, כשאנין עושה מאור פה".

• **ד"ר**: במסיבה שנערכה בשגרירות הבולגאריה בישראל לכבוד חגיגות-העצמאות הבולגארי, פיזר **אברהם שלונסקי**, כדרכו, פנינים לשוניות. כשהגיעו לו גביית-עזים, אמר: "העזים הן בינלאומיות, ולראייה: **סוציאלי-עזים, קאפיטל-עזים, קומוני-עזים**". במתח ביקורת על נוהג השרים להרבות בנאומים ארוכים בכל הזדמנויות, ציטט בשינוי קל את הפסוק: "איתרם בל-גינא קיש קריא" (מטבע בכד מקשקשת לרוב), והפכו ל: "מיניסטרא בלגינא קיש קיש קריא". בהביעו את דעתו על הנוער הישראלי, ציטט את פסקדינו של היינריך היינה על הגרמנים: "כל אחד מהם לחוד חכם, אולם כולם יחד טפשים". הנסיכה **אן** בת החמש, בתה של מלכת בריטניה **אליזבת השנייה**.

אנשים

כמעט ראש-ממשלה

מה היה **אומר פרויד**? כשהיה על ראש עיריית תל-אביב **חיים לבנון** להעמיד להצבעה את מועמדותה של **גולדה מאיר**, נכשל בלשונו ושאל בקול רם: "מי בעד גברת לבנון?" כשפרץ בי אולם צחק קולני, תיקן את עצמו: "סליחה, בגברת לבנון בחרתי. אני עצמי, לפני 28 שנה... קרבן למאורע בלתי-נעים היה גם **דוד קולק**, מנהל משרד ראש-הממשלה, שאסף את העיתונאים כדי לגולל בפניהם את תוכנית חברת התיירות הממשלתית החדשה שהוא עומד בראשה. ברגע שביקש להתיישב, **נשבר הכסא** תחתיו והוא הודר קף וקרא בזעם: "אהה, אתם כבר מנסים להשליט את החברה החדשה... שמואל ב. ישעיה, ראש הוועדה הקרואה שמילאה את מקום עיריית ירושלים, קידם הש"בוע את פניו של **דוד בן-גוריון** כבואן לטכס הסיום של קורס קצינים בירושלים במלים: "שלום אדוני ראש הממשלה". תור סיף **כמעט**, השיב בן-גוריון, "צריך לד"י, אדוני ראש-העירייה". תוסיף אתה **כמעט לא**, השיב ישעיה תשובה ניצחת. כעביר ימים, נבחר ראש עירייה אחר... פגישה מעניינת אחרת של בן-גוריון מתוארת בתמונה בעמוד זה: אורחו היה **או"ן קאפה פילדה** עוד בטרם היותו לנשיא בראזיל, תפקיד שזכה בו לאחר רצח הנשיא הקודם. בינתיים עומד קאפה לאבד כנראה את משרתו בעקבות הבחירות הצימודות להיערך בברזיל ובי. גי. עומד להחזיר לעצמו, כנראה, את משרתו בעיקר בות הבחירות בישראל... כתב הארץ **שמעון סאמט**, שערך השנה סיום במדינות הדימוקראטיה העממית, סיכם את רש"מיו בספר בן 32 פרקים ו-300 עמוד, ה"עומד להופיע בימים אלה בשם **מאחורי הווידוא האדום**. העיתונאי החתיק, (שע"בד בשעתו במערכת דבר יחד עם עתונאי צעיר בשם **משה שרתוק**) מבטיח כי הספר יהיה "אובייקטיבי במידה שעיתונאי אורחי של עיתון בורגני יכול להיות".

★★★

לחוד חכמים, יחד טפשים

אשתו הבלוגדית היפהפיה של הנספתה סובייטי בשגרירות בישראל **ולאדימיר**

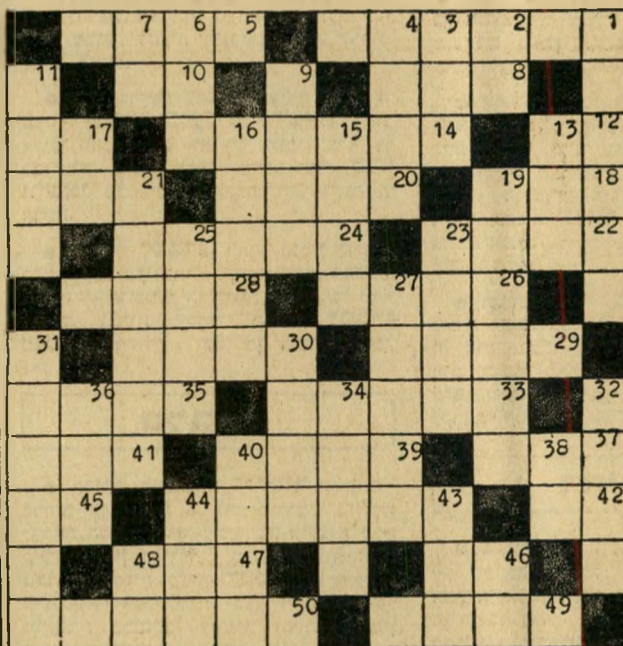
בן-גוריון שותה קפה עם קפה עולים ויורדים

זכתה למחמאה במאמר ראשי של הניו יורק היראלד טריביון על שהיא תיפרת לעצמה מלבושים. "בימים אלה הולך וקטן מספר הנסיכות היודעות לתקן לעצמן את הגרבים", התלונן העיתון... ספרו של דוד ח. לורנס מאהבה של לידי צ'יטלי, שבצאתו לאור לפני חצי-מאה שנים גרם לסערה רבתי והיחרם כפוגע במוסר (בשל עלילתו, המספרת על נכה ששלח את אשתו ביודעין לשכב עם גבר זר, כדי שיהיו לו ילדים) — יוסרט עתה כשבתפקיד הראשי מופיעה הכוכבת הצרפתית **דניאלה דר-ייה**.

צ'רנוב יצאה לא מכבר למסקנה, בצ"סיה לילדה, מרת צ'רנובה, שלפני בואה ארצה למדה במכון למדעי המוח במוסקבה ערבית ספרותית מאד, היתה אומללה כאשר התברר לה בביאה ארצה כי איננה מסוגלת לשוחח עם הפרולטריון הערבי, ה"דע רק ערבית מדוברת מאד... הנספת לענייני תרבות בשגרירות הסובייטית **מיכאל פופוב**, המדבר ערבית ועברית, עסק השבוע בהעברת 26 סרטי תצלומים של כתבי יד עתיקים השמורים במוזיאון עלי-שם לנין במוסקבה, שהוזמן על-ידי שר-החינוך-יהדות **בנציון דינור**... **שלונסקי**

סוגיות של מפעל הפיס יוגרו בין פותרי תשבץ 935

מאונך: 1. אחד מ-5. שלוש הרגלים; 5. מן הכליפים הראשונים; 8. אנייה ישראלית מנוסת תל-אית; 10. רעל ודוד אמריקאי; 12. אד-דון, בסלנית; 14. המסבקות העוברים לסוחר בניידלה, ל-משל; 17. סמל ה-האוד; 18. דמות תנ"כית, אם כי לא בעלת מקצוע מכובד ביותר; 20. "הי שור..."; 21. נוי זל לכלב מפיו; 22. אדם המבטל רצונו מפני רצון אחרים; 24. חוף רחוק ב-תנ"ך; 26. מחזאי ישראלי; 28. אל מצרי; 29. מה ש-על השופט לקבוע, בדרך כלל; 30. צייר לון, קפריסין ועוד שכמותם; 33. "א"תה, יודוך אחיך".

35. בתו הרקדנית של שר האוצר; 37. בן נוח; 39. "צערא, אגרא"; 41. בעלה של אביגיל; 42. יש האומרים אותה ב-אליף רבתי; 43. עט כדורי נפוץ בארץ; 45. ריש יחנית; 46. סמל האיסיות וה-שריון; 47. המבצע שהוביל את צה"ל ל-עוגיה ועסלוגי וכמעט לעזה; 49. ממנה, למי יאיר שטרן, ישחרר רק המוות; 50. מעקה מסביב לבית.

35. בתו הרקדנית של שר האוצר; 37. בן נוח; 39. "צערא, אגרא"; 41. בעלה של אביגיל; 42. יש האומרים אותה ב-אליף רבתי; 43. עט כדורי נפוץ בארץ; 45. ריש יחנית; 46. סמל האיסיות וה-שריון; 47. המבצע שהוביל את צה"ל ל-עוגיה ועסלוגי וכמעט לעזה; 49. ממנה, למי יאיר שטרן, ישחרר רק המוות; 50. מעקה מסביב לבית.

עשר איגרות מפעל הפיס לפותרי תשבץ. העודם הזה-933

יעקב אבוחצירה, **חיפה**, מעלה השחרור 15; בתיה הויפטמן, **רמת-גן**, ארלוזורוב 76; רבקה וימן, **תל-אביב**, הירקון 240; שולמית זילברמן, **חיפה**, אבן סינא 3; שאול סוכמן, **כפר מסריק**, מוסד מסריק; יפתח לובצקי, **קריית ביאליק**, תבור 5; רחל רון, **ירושלים**, קק"ל 37; ט. שטרני ליכט, **תל-אביב**, השוק 22; י. שפיגל, **נתניה**, סטרומה 23; רותי שקדי, **תל-אביב** שדרות בית-יוסף 7.

לתשומת לב הזוכים:

• בגלל מחזוריות מפעל הפיס תישלח-נה האיגרות לבתי הזוכים רק בראשית ה-חודש הבא.

מאונך: 1. כלים שימושיים ביותר ב-ראש השנה וביום הכיפורים; 2. אות הנר צחון; 3. "ואסר"; 4. בתוספת הקרס שלו, אבל במלה אחת; 6. מכשיר המכוון את תכונות פעולת המנגנון; 7. אות עברית; 9. גן חיות; 11. אבי משה; 13. נשים חר-בבות תעופה; 15. סיב תעשייתי; 16. איש הבא מבירת סולין; 17. מספיק; 19. ה-מלה הראשונה בתורה; 21. סרט יפאני ש-זכה לסרסום והצלחה בעולם כולו; 23. מותר האדם מן הבהמה; 25. אחד הצדים; 27. משובח; 30. שלמה לשולמית; 31. מכה קשה; 32. שגריר ישראלי; 34. בלע-דיו אין עיתון יכול להופיע; 36. לא הוזה ולא עחיד; 38. אות; 40. מוחץ; 43. ביטוי השבח הנהוג בצה"ל לגבי חייל כובעי; 44. ציפורת; 46. סקודה; 48. פרק תהילים המספר על תפילת דוד עת הלשינו עליו הויפים בסני שאול.

עשר איגרות מפעל הפיס לפותרי תשבץ. העודם הזה-932 הילל בן-גון, מושב בית-חנן; אבישי

קולנוע

הנחבע וכאי. בקשתה של רקדנית נורת לראות את הפתח נדחתה.

סרטים

תחי המוסיקה

חיהם של מוסיקאים הם, למזלם של מפרי קי הסרטים, מאד מאד טראגיים, משמשים כסיס לא אכזב לתסריטים לרוב, בהם קסטיה דיווה, על מחבר אופירות וינצ'נזו בליי (1801—1835), מצטיין בתמונות צבעוניות רבות טעם, מיסיקה מוקלטת בהצלחה ועל לילה שאינה רעה כלל, אפילו שופעת הור מור הוות להימצאו על הבד של קומיקאי צרפתי זאן רישאר בתפקיד ידורו של הדיבור.

העלילה נסבה על אהבתו של בליי לנערה בעלת עינים אלוהיות (אנטונילה לואל-די) כיצד איבד אותה לנצח, זכה בה רק כעולם הבא. אפשר כי במאי בעל פחות שיגרה מקארמינה גאלונה, שביים את מרבית סרטי האופירה האיטלקיים, היה מצליח להפית יותר רוח חיים בקאסטת דיווה, לעשותו טרגדיה מוסיקאלית ממדרגה ראשונה. אבל גם כך, כמות שהוא, מהנה הסרט בידור טוב הן לחסידי הרומאן הועיר והן לאיבי מורסיקה, ביחוד אופראית קלה.

נגנו טרם זמנו

ברנדון תומאס היה שחקן קומי אנגלי. לא מן המשובחים ולא מן המפורסמים בדורו. אבל הוא כתב מהתלה ושמח דודתו של צ'ארלי. הודות לה התפרסם, התעשר מת שבע נחת.

תימאס מת, אבל לצ'ארלי, לדודתו, ולכל שאר הדמויות המגוחכות נכונו חיים ארוכי כים, ארוכים מאד. כי המעשה על אודות הסטודנט האוכספורדי המתחפש לדודתו, מסתבך כהוגן בשל כך, נעשה סטולארי למרות, ואולי בשל, היותו אבסורדי ביר תר.

המחזה עובד למחזמר, הוצג בהצלחה בי ברוודוי, חזר לאנגליה, יחד עם כוכבי ריי בולגיר האמריקאי, צולם שם. התוצאה הי סופית, הנקראת **איה צ'ארלי**, אינה מגיחה ביותר את הדעת. הסיבה: אריכות יתר, כמה מחולות, הגם שהם נאים כשלעצמם, אינם הולמים את המסגרת. אלה גרמו לאי פופולאריות לסרט, שירד מן הבד, ייגנו טרם זמנו.

אילם מעלתו הגדולה של איה צ'ארלי? היא כוכב בולגיר, הרוקד, מזמר, משחק בכשרון קומי נדיר. בולגיר הופיע פעמים מספר על הבד, בשנות השלושים, נעדר ממנו מאו. הקולנוע מאבד שחקן ממדרגה ראשונה.

בקצרה

החלון האחורי. צלם עתונות שכור רגל (גיימס סטיוארט) רואה רצח מבוצע בחלון הבית שמול חדרו, כמעט נרצח בעצמו. גרייס קלי.

עלי בבה וארבעים השודדים. מהדורה חדשה (מאת צ'יזארה זאבטיני) של האגדה מתוך אלף לילה ולילה, שאינה עולה יפה, למרות נוכחותם של פרנאנדל ורקדנית בטן סאמייה גאמאל.

אנית הנשים. עלילת פלאים על עלמה (מיי בריט) הנשלחת לאיג'וריה על לא עוול, לפי מירע המסורת האיטלקית הניאוריאליסטית.

קלמיטי ג'יין. דורים דיי בסרט זמר על אודות אחת האקדמיות הידועות של המערב המרוע העתיק.

עמק המלכים. ארכיאולוגיה ואהבת נעורים במצרים, פרושים על מסך סיני מסקופי רחב. אלגור פארק, רוכבט טיי לור.

נשים וסודותיהן. ארבע מיטות בארבעה סיפורים, מהם מוצלחים מש' הו, מהם משעממים מאד. במיטות: דון אדמו, זאן מורו, סרנסואה ארגול וכמובן: מארטין קארול. איתן: ויטוריו דה סיקה, ברנאר בלייה, ריצ'ארד טוד, מולדזי.

יסורים. איבון סנסון סובלת מאד בסוחטמעות איטלקי.

הקש בעץ. דני קיי בעלילטרופ קור מית, לפי מתכונת סרטיו הראשונים.

אמהות ללא נשואים. מדוע, איך ומה היה הסוף? בקשר לאמהות שאהו ביהן זנחו אותן. לא לקהל רציני.

ישראל

להם מותר לראות

צנזור מדינת ישראל, זאב מליון, החליט לרכוש בכל מחיר את תמיכת העיתונות, הצליח לעשות כן במחיר זול מאד: הוא הציג בפני עיתונאי ירושלים הרציניים יהמתונים מבחר קטעים שקוצצו מתוך סרטים.

היו שם תמונות ערום אשר, כדברי כתב הארץ הנפגע, "גבלו עם אורגניות מיניות", נסיונות (נפל) לאונס ועוד כהנה וכהנה. כאשר יצאו העיתונאים, המשילהבים ממראה עיניהם, החליטו כי מה שראו הם זה עתה אסור בהחלט לאחרים, תושבי ישראל הפשוטים.

כתב הארץ שוחר החופש: "אם היו ביניהם (העיתונאים) ספקנים, שהטילו ספק ב"

רקדנית נורת
"אתם יודעים מה?"

צידיקת קיומה של המוצעה לבקורת סרטים ומחזות, הרי לאחר שראו סרט מיוחד זה שוכנעו כי אכן יש מקום לצנזורה על הסרט בארץ.

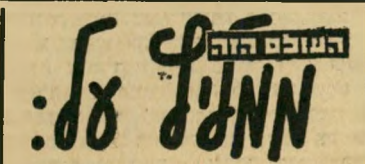
תכסיתו הערמומי של הצנזור הצליח. כדי להבטיח את נצחונו, כוטב לו להזמין את אותם הכתבים אחת לשלושה חודשים, להציג לפניהם את אוסף המונית העירום, כדי לשמור על רמתם המוסרית.

יומן החדשות

מאירילין או שרי

"מאירילין יותר עדינה אבל שרי יותר אתם יודעים מה?" כתב בשבוע שעבר קולנועיתונאי הוליוודי ג'ון ג'ורדן בסטור, בירחון מצויר בעל תפוצה גדולה. שרי נורת נעלבה, תבעה מן העיתונאי שיסביר — בבית-המשפט — למה התכחן בככתב "אתם יודעים מה?"

כתב ג'ורדן לא התעצל, בא לדון, הודיע לשופט כי הוא מיכן להסביר את דבריו, בתנאי שיוכל לעשות זאת בככתב, בצורת פתק סודי המיועד רק לעיני השופט החוקר. השופט הסכים, קיבל מאת ג'ורדן פתק ובו חמש מלים, הסמיק והודיע כי הוא מיצא את

החלון האחורי

תרחי משמע. (ה) ריקנות, ריקנות, ריקנות... נות..."

דתלמידת תיכון, עט מושחז

סטודנט מכניון עול ימים (935/724) החליט לזון את פגרת הקיץ שלו בתלופת-מכתבים עם נערה תלמידיית לה הוא משאיר את יומת בחירת נוסאי ההתכתבות. לשם כך החל בכר בהשחות עטו. כל מה שהוא מכשש ממנה, הרי זה להיות בת 16-18 (תלמידת או בוגרת בית-ספר תיכון).

צעירים משכילים ונחמדים

בעצם, אומרות שתי הנערות שכבאן (935/725) מאירה להן ההצלחה פנים גם בלי מדורי. אולם מאחר שלעולם לא יזיק לנסות, הואילו להחליט לפנות אליהם (הן, חן, חביבות).

ובכן, שתי נראציות אלה רוצות להתכתב עם שני צעירים בני 20 ומעלה, בעלי השכלה, חיצוניות נאה וקומה לא קטנה. ו, עיקר העיר קרוב, מוסיפות הן, "שהיו מעניינים, נחמדים ועלולים למצוא חן בעיני נערות שכבאנו. זה בעצם הכל." ובכן?

רק בסרטים מנמימנמזיים?

(935/726) עשה עלי רשום של בחור חביב, רניש ונעים הוא אומר שכמעט לא חסר לו דבר פרט למעט הכנה וחברות. אותן הוא מקוה להשיג בהתכתבות עם נערה חביבה. הוא סובל מליקוי כמעט אפסו בדיבור. עליו הוא בטוח שיוכל להתגבר אם אך תימצא נפשה מכינה שתעזור לו בכך. הוא כתב אלי, למרות שהוא מרגיש שעורה מסוג זה מתרחשת רק בסרטים סנטימנטליים או כדומנים זעירים. אשמח מאד לדעת שנמצאת נערה המוכנה להפריד דעה זו.

מה ענין ס"מ אצל ציקאנו?

ישראלי צעיר, בן שנתון 1932 (935/727) הנמצא בארצות-הברית, רוצה להתכתב עם כמה נערות כנות הארץ. הוא מוסיף, משום מה, שעליהן להיות בעלות נוכה לא למעלה מ-163 סנטימטר. מה ענין סנטימטרים אצל ציקאנו איננו מכינה מילא. הוא רוצה שתהיינה גם רציניות ו"מכילות את החיים" (אוחו) מאחוריו קופה של שירות גרני"ע, פלמ"ח וצי מסחר.

על כל הפונים אלי בכל ענין שהוא, לצרף חמש מאות פרופה בבולים.

ברחת מיבית

חברתי שיר פרידה לג'נט ידיתי. פרידתנו כלילה היתה נרגשת ביותר...

פרידה בדי

תענועי שוא, מדוחי דמיון,
משחק יצרים מגרה
רעב הסומא על טף הכליון
נשיקת פרידה לאור ברק חיוור.
זוג עינים בארשת תום ויגון
באפילת הלילה תובעים: אמצני
חזק, זכני בליטוף אחרון.
שאון צפירה, יד מושטת בחלל
פסים מפרידים...
נעלמת הדמות שבקרון...

התעוררתי בבית-החולים

משאתיב אי-פעם ספר על תולדות חיי, אקרא לפרק זה בשם: "בן הנחתום שחפץ בכוכב אדום". ואמנם אני, שהנני בני של נחתום, חפצתי בכוכב האדום. אולם הגורל, הגורל הזה. שוב הייתי במדומי הפיסגה, כשצעד נוסף מפריד ביני, והנה מעדתי והדרדרתי במדרון הכשלון, כשלון שכ' נראה יתן בי אותותיו משך תקופה ארוכה...

בית מחסה ליתומים...
ובמעלה הגבעה, במבואותיה המערביים
של הבריה, בנות לחורשת אורנים,
מזדקר הבית שכל באיו לא ישובון.
כאן נרדפו יתומים שהגורל הסתיר מהם פניו
ללא רחמים ובחיי ניוון
שפלים אלה, הפך הנמר חברברותיו
וכל גבאי, כלי קודש, צבוע וגנב,
ביתומים רכים כילה חמתו.
ובמאורת פריצים זו חלפו מיטב שנות נעורי
מסך שחור חוצץ נפשי לשניים
יען חסאתי לחברה
האם אשמתי משום היותי יתום?
וגל ירדוף גל, וזכרון ישיג זכרון,
בליל נדוד שינה, על יצועי בחשיכה,
ילוני תמיד וימצא את דמי עד תום...

כתינוק שנולד מחדש

עזבתי את המוסד. עתה הנני "מר מנחם גולדברג". התחלתי בחיפוש אחרי עבודה, לא רציתי להיות למעמסה על אבי, התקבלתי כשולייה במחלקת הטלפונים של הדואר

משהר ילדותי, עברו עלי החיים, כשהם מלאי פגע ומכשול על כל צעד ושעל.
מאז פטירתה של אמי המנוחה, ואנוכי בן 8, כמעט ואיני זוכר יום שכולו טוב. כאילו חשך עלי עולמי והתעטף באיצי טלה כהה ואטומה.

כלית ברירה העבידני אבי לבית היתומים דיסקין שכירי שלי. אחותי, הוכנסה למיסד דומה. ומאותו יום ש"כלי הקידוש", כלומר הגבאים של דיסקין קיבלוני, התרחשה ויררה עלי הפורענות. לא למדתי להכיר את האנשים, הכל היה לי בבחינת זר, הייתי צעיר ילמים מכיר להבין את שגפל בחלקי. הדמות הראשונה שנתקלתי בה, היה הרבי ח. כ., יהודי קנאי וירא שמים, מעשן סיגריות בצורה שפשוט אי אפשר היה לעמוד בדי אמותיו, מפאת הסירחון שהיה נודף ממנו. על יהודי זה הוטל להרביץ תורה לקבוצה בת שלושים יתומים ואני בכללם. היה קפדן מאד, ודרש משמעת. היינו מצווים ללכת כשה"ציצית" מעל הבגדים, ולחבוש את הכר בעים הפרסיים שחילקה לנו רייזל, אם המוסד. ח. כ. היה רודה בנו בצורה איומה, אוי לו לתלמיד שרבו שם עליו עינו, הרי זה כאילו עובר ובטל מן העולם.

היו עוד כמה דמויות של יהודים כרסניים ובעלי זקן שרדו בנו החל משעת השכמה וכלה בשעת כיבוי האורות, שבה נצטוונו להיכנס למיטות הרעועות.

אחד המשיחיים היה יהודי, ר' פייבל, אדמוני וכבד בשר, שהפיל אימה על כל ציבור היתומים, כמאתיים במספר. כולם סרו למשמעתו. די היה במבט חודר אחד וכולנו קפאנו כגוש קרח. ר' פייבל זה התייחס אלי בתחילה בחיבה ובי אדיבות. ייתכן בגלל היותי "שיכנוזי". אני זיכר אף שצבט פעם את לחיי לאות חיבה. אולם משך הזמן הסתכסכתי עמו וזכיתי פעם למנה רצינית של מהלומות, שכתוצאה מהן, גויקתי במשך שבועיים לטיפול רפואי.

טרם זרחת החמה, היה נוהג ר' פייבל, להעיר את הנערים לעבודת הבורא. שעה שהייתי שקוע בשינה, רוקם חלומות פו על בריחה מהמוסד, התעוררתי לשמע נקישה חזקה, ידעתי מיד שזהו הסיוט שלי. פייבל היה נוהג להעיר את המוסד בדפיקות חזקות על שער הברזל, דפיקות היכולות אף לעורר מת מקברו. לאחר מכן היה עורך שני סיורים במקלו המפורסם שבתחתיתו קבוע ח ברזל. במקל זה היה נוהג להללים במרצפות השיש של המוסד, ואוי לו לתניך שנמצא ישן בשעת הסיבוב השני שהיה עורך. כאן נתגלה מחזה מרהיב, כשמיכותיו ומיטותיו היו מועפים אל על. שבע שנים הייתי במוסד הזוהר ששמו דיסקין. חלפו שבע השנים הרעות, הרהרתי, אולם כפי שנתברר לי אחר-כך, נכוננו לי שבע שנים רעות פי כמה.

הנני מחבר שירים, קטעי חזי ורשימות. זשקת יתום, היה חיבורי הראשון.

זעקת יתום

מבינות גושי זכרונות העבר
בחקעים ועולים ערפילי אדים טורדניים
הפוקדים בליל נדוד שינה,
עלי יצועי בחשיכה, וככרסום העכבר,
יציקוני ים הזכרונות, וגל ירדוף גל
יבקיעו יפרצו דרך במסך ההווה, ואף
ילווני למסתרי עתיד נעלם. שנים
היו כימים, וימים כרגעים,
בילות לכתיו של אותו בית מנוזר,
שמשום מה היה נקוב בשם

מנחם גולדברג בן 20, ברח מיבית רוח בבאר יעקב, מסר למערכת את הרשימות האלה והסגיר את

הובאתי לבסיס האימונים של חובשי הכומחות האדומות. אימון הסירון נראה לי כחתייה בלתי נשכחת. אותם מסדרים נוספים שהיינו מקבלים כלילה, אותי צחצוח עד כדי ברק של כלי האוכל שלנו, סחיבות. היינו : גניבות קטנות משק התפצצים שלי, ושל שכני, גזנו לנו את ימינו ולילותינו בבסיס. סיימנו את אימון הסירון, וקורס הצניחה עמד להיפתח לאחר שבוע של חופשה שאותו ביליתי בירושלים ובעין-חרוד. משנתקבלתי לשיחה עם מפקד הקורס, אמרתי לו בתשובה "שאלתו מה הביאני ל צנחנים, כי יכולני להשתמש בפרזות כגון "למען המולדת" וכו' אולם אני מעדיף לאמר לו את האמת, כי עשיתי זאת בהכרה עצמית מלאה.

הקורס עצמו הוא חתייה נהדרת. טיסת הנסיון כבר ביום השלישי לאימונים, בה הוציאו לנו את הנשמה ממש, והי לגלולים השונים בחגור ובלי חגיר, עייפו אותנו עד מות. קיים מכשיר הידוע היטב לכל צנחן, וזהו ה"סחינג". מכשיר זה נותן לצנחן הרגשה כאילו בזמן הקפיצה מהמטוס, הנך קופץ מעל לבמה גבוהה כדי 4 מטרים, ורגליך אחרי הקפיצה, אינן נוגעות בקרקע. בחבטות הראשונות הנני מבכר שלא להזכר כלל.

מחר אני מבצעים את קפיצתנו הראשונה. קפיצה אמיתית ממטוס. גל שמחה, יקצת פחד מציף אותנו. הנה אני שומע את המדריך צועק לי "בדוק את הסגר", "הכון — קפוץ!" קצצות, אולם לפתע קיבלתי זעזוע איום. נראה שירי נחפסה ברצועות הקפיצה, ונשברה. אחי יתר האורות המדריך, כבר לא שמעתי, התעוררתי בבית החלים, כשאני עטוף בגנסי.

קראנו לה בטי גרייבל

יה לי חבר לידי, גם הוא צנחן שנפצע, א. שמו. כמנהג חיללים החילונו מיד במעשי קונדס. האחת המטפלת בנו, שמה היה ר. קראנו לה משום מה "בטי גרייבל". שם זה הרגינו אותה, והיא התלוננה בפני הרופא ד"ר ק. קבלנו אותה, והחלטנו שלא ניקרא לה יותר בשם בטי גרייבל, אלא פשים "גיינגיית". ד"ר ק. החליט כי די לי במעשי התעלולים שלנו, ושלח את שנינו חזרה לבסיסנו. הסתובבתי באפס מעשה, קבלתי חופש, ניפש וכל שאר החופשות הנהוגות בצה"ל. הוכנסתי שנית לחדר חולים קרוב לבסיס. שם הייתה אחות בשם צ. שהכרתיה עוד מי רושלים. הרגשתי רגש נחיתות כלפיה שעה שהיתה רוחצת את גופי העירום, שחלק ממנו היה נתון "בספירט" כמו

בירושלים. עבדתי כשנה ומחצה, ולאחר מכן הצטרפתי למשק עין-חרוד.

לא אחדש מאומה באם אומר כי בחברה שולט הכוח. אף כאן במשק, שולט רק האגרוף-במליצה: הפרוטקציה. החל שים נדחקים הצידה ואת מקומם ליד הקערה תופסים הבר יונים, "כל דאלים גבר".

אני מודה: לפעמים גיסיתי אף אנוכי להיבנות מחולשת האחרים, ולעיתים מרכין אני ראשי בפני חוקים ממני. אך אני לא נכנע להם ומתמרס בפניהם כשם שעושים זאת הא חרים. אני רוכש לעצמי שונאים, באותה המידה שמסוגל אני לרכוש לעצמי ידידים.

משהצלחתי לצאת מזרם המים העכורים, ועליתי על דרך המלך בכוחות עצמי, רק אז הרגשתי כמה בודד אני. לא ציפיתי לחסדי זרים, התחלתי הכל מחדש, כתינוק שנולד זה עתה ואינו יודע עדיין מה מצפה לו בעולם עויין זה...

שוב מטפס אני על ההר, מקחה להגיע לפיסגה, והפעם בורכים אחרות, אשתדל להצליח הפעם. הולך ומתקרב מיעד גיוסי לצה"ל. ברצוני להיות צנחן. יודע אני שאיתו חיל החובש כימיה אדומה לראשו, בדם וכיוצ רכש לו אותה. האדום הינו סמל הום, שהצנחן מוכן להקריבו למען המולדת.

גולדברג בורח מביית-ח

בית-החולים לחולי-רוח בבאר-יעקב: תמונה שצולמה בחשאי

מישועים

לאחר שהחולה מגיע לשיא תגובותיו, נותנים לו "סונדה", תעריבת המכילה סוכר ותה. מכניסים לגופו את התעריבת דרך חוטמי, כי אדם אינו יכול לשתות באבדן-חוש. לחומר זה יש פעולה הפיכה מזו של האינוסולין ולאחר זמן מה מתעורר האדם מעלפנו. ההתעוררות מלחה בכאבים אימים, והאדם מרגיש כאילו חוסר אינים מוחלט תקף אותו. סחר חיתת תוקפת איתו שעה שההכרה חוזרת אליו שנית.

24.7.55 ברחתי מבית החולים. הסתלקתי אחרי-הצהרים מבלי נטילת רשית. יצאתי בדרך בורמה, כלומר מהפרוס שלד הלול. היתה זו הרגשה מצוינת להיות חפשי לכמה שעות. לאחר חידש ימים, שבו הייתי קשור וכבול. טיילתי לי בנסציונה, והתברר לי כי אין הבדל כלל ביני לשאר הברית, ובכן מדוע אין הם מוחזקים בבית המשוועים? טענתי שאני מוחזק בבית-החולים ללא כל הצדקה, התבררה לי די צרכה. אני צריך לחזור כי אחת יודיעו למשטרה כי נעלמתי.

25.7.55 מחר יום הבחירות לכנסת השלישית. אני רוצה להצביע, זו זכותי של כל אזרח במדינה. נגשתי לרופא ואמרתי לו כי אני רוצה להצביע בעין-חרוד. תשיבתו היתה כי אני מסכן, ואסור לי לצאת את שטח בית החולים.

27.7.55 שמעתי בסופיך רב על נצחוני של דוד בן גוריון בבחירות. אני מעריך אותו מאד, חברתי שיר.

שיב אל הדג

אתה, שנשחת את המלוכה והלכת אחרי הצאן, במרחבי נגב שמת ביתך וגברה בך הרוח על הרצון. נזעקת שוב אל הדגל, עמוד כחומה על משמר הבטחון. ברוך תהיה לעד, ושמן עלי שפתיים אוהבות יינשא, מאיר היית לנו בימי מחשך, צויתנו עשות המלאכה וביד החזק השלח, נכונים תמיד לפקודתך, אנו אל הדגל.

"לעשות חיים"

5.8.55 לאחר ששוחחתי אמש עם הד"ר ו. קבלתי ממנה רשית לצאת היום לעבודה ב"ריפוי בעיסוק". וזה אחת מצירות הריפוי שבהן נותנים ומעסיקים את החולים בכל מיני עבודות, כולל מסגריה, נגריה, כרכיה, ועוד. התעוררתי בשעה מוקדמת, מאחר ואחד החולים הוריד ממני את השמיכה, וגל קור הצף אותי. לא היתה לי כל ברירה כי החולה הוא אדם שאני שפוי בדעתי. קמתי, והלכתי להתרחץ. היו עוד כמה חולים שהתרחצו, חכיתי דקות מספר עד שהללו יסיימו את הרחיצה שלהם שנעשית בצורה גרוטסקית מאד. חכיתי עד שהחובש יביא לקחת אותי לעבודה, אספנו בדרך עוד מספר משיגעים, ובתהלוכה רבתי של פזימות לבנות עשינו דרכנו לחדר הריפוי בעיסוק.

6.8.55 שיחה עם חולה. אני: פרידה, אני אוהב אותך כמו פרונקל על הישבן. פ: איזה טפשיה, וככה אתה טוען שהנך נורמלי? אני: אבל פרידה, בינתיים שנינו נמצאים פה, ומה זה משנה אם נורמלים אי לא? פ: למה אתה מדבר כך? אני: טוב פרידה, בואי נכנס לפרוס, את תורידו את התח תונים ואני אגמור את הענין. פ: אני משטעים היום בדיק אני לא יכולה. אני: טיב, אחכה עוד כמה ימים, אבל את מבטיחה לי, כך? פ: בשביע הבא נכנס לפרוס לעשות חיים, בינתיים אי אפשר.

אין מנוס מהגורל

10.8.55 היום מת אדם. היום, שעה ששכבתי שרוע על מיטתי, נשמעו לפתע קולות בהלה. מיד תובאו למחלקה כמה פרגודים, המסתירים מעין בלתי רצויה את הטיפול הניתן לחולה. לאחר שהחובשים הכינו את המיטה לטיפול הובא החולה מ. ממחלקת האינסולין ועדיין לא חזר להכיר למרית ה"סונדה" שקיבל. מ. הוכנס למחלקה והושכב במיטה. הרופא-התורן, ציחה להביא את מכשיר החמצן. לא הצלחתי לראות את הטיפול הניתן לחולה, אולם שמעתי היטב את גניחותיו, המכשיר הורק עליו ובעזרת צינורות גומי הוכנס חמצן לריאותיו דרך חוטמו. אך נגזר כנראה על מ. להסתלק מהעולם. הרופא והחובשים עמלו שלוש שעות להחזיר אליו את הכרתו אך ללא הצלחה.

שואמים אצלנו. הורידו לי סוף סוף את הגבס והפכתי לרץ הפלוגי.

אני משוע

יום אחד קבלתי חיפשה. נסעתי לירושלים לבקר את הורי. בערב התלוננתי על כאב ראש. קבלתי חם גבוה, רופא קצין-העיר אמר שיש להעבירני מיד לחדר-חולים. השכיבו אותי ליד משגע אחד, והתחלתי להקים שערוריות שיוציאו אותי מקרבת. התלוננתי לפני האחיות, אך היא השיבה לי כי אני משגע. כשהערתי לה כי האוכל לא בסדר, אמרה כי אני לא בסדר. הזמינו פסיכיאטר, שקבע כי אני שפוי בדעתי וכי יש להעבירני לבית חולים לחולי-רוח. עולמי חשך עלי. שוב אותו גורל איים, נאלח ואכזר, המתנכר לי בכל מאודו.

העבירו אותי במכנית צבאית. תחילה לא ידעתי לאן, אולם השלט המפורסם בבאר-יעקב, החזירני למציאות. קיבל אותי הרופא ר. כששאל לשמי עניתי לו כי זה אינו משנה לו מי אני ומה אני. הנני אדם נורמלי בהחלט, דרשתי שישחרר אותי. מספר חובשים התקבלו עלי, הסירו בגדי ממני, והלבינו שיני את חליק המשוועים הלבן. האומנם הפכתי משוע? בינתיים, החליטו שלטונות הצבא לשחרר אותי. סרבתי

החולים לחולי-העולם הזה, עצמו למשטרה

לקבל את הפטורין, אולם הרופא חתם בשמי, זה כנראה היה מספיק. שחררו אותי לאחר שלושה חדשים של סבל רוחני איום. חזרתי למשק בעין-חרוד. אולם הזעזועים הנפשיים, ניכרו בי היטב. קראתי מידעה בעתון ובר על פריחת קורס לתאססיות מעשיים. התקשרתי עם כל הנוגעים בדבר, קבלתי המלצות מהמשק ונכנסתי לקורס. האם לא יצא ממני אף פעם בן-אדם? אני סובר שלא. על כל הפגעים, נוסף שוב אחד. בליתי עם חברתי כמוצאי שבת בתל-אביב. כשחזרתי לבסיס, תקפני כאב ראש איום. בתחילה חשתי לגשת לרופא, פן תקרה לי שוב אותה תקרית בירושלים, ושממנה הובאתי לבאר-יעקב. אולם הכי אלים גברי, נגשתי לרופא תורן. הרופא אמר שאשכב במיטה ושהכאב יעבור. הרהבתי עוד נפשי ואמרתי לו כי הנני עתונאי בובה, וכי אתלונן על יחס גרוע זה לחולים. הר פא, בחור פיקח, התקשר כנראה עם העיתון בתל-אביב, וכשענו לו כי לא דובים ולא יער, החליט כנראה כי אני משיגע, וכי לא יכירני מקומי בקורס.

ושוב בלי הרבה טענית ובעונות הובאתי לבית החולים שבבאר-יעקב. כניסתי לשם היתה קצת רועשת, משום שמייד בתחילה קבלתי זריקת הרדמה, קמתי אחרי שבועיים כשהרגשתי מהלימה עזה של חילה על פרצוני. בידו, מנוק מהעולם החיצוני, לעתים מקבל אני איזה עיון שעבר עליו כלה. אני כותב לפעמים, את הנניר מספק לי החובש, והוא נייר בית שימוש... כטענה שאוכל לקחת הרבה נייר, התלוננתי על שלשול מדי יום ביימי... את רשימתי אני נאלץ להסתיר לבל תשורם עין. הרופאים כאן שמים לב להלך בחשבתי של החולה...

אינסולין

את מצורות הטיפול כאן קרויה בשם אינסולין. הוא ניתן לאדם בצורת זריקה. לאחר שקיבל את הזריקה. נשאר החולה במיטה, והחובשים קושרים את ידיו לבל יפיל מהמיטה בשעה שיאבד את הכרתו. לאחר שעה לערך, מתחילה הזריקה פועלת על גוף האדם, והינו מתחיל לאבד את הכרתו. הטיפול הראשוני מופיעים ביצורה זעירה לקה המכסה אותו גופי של החולה, עד כדי כך שצורך להחליף את לבניו של החולה. משיאבד את הכרתו, נמצא החולה בהשגחת רופאים הרושמים את תגובותיו השונות הנעשות על ידיו בתה-ההכרה.

הוא כוסה בסדין, והוצא מהמחלקה באמבולנס לבית החולים, כדי לקבוע את סיבת המחת. היה זה מזעזע עבורי לראות את מ. נופח נשמתו, הייתי נוהג לדבר עמו שעות. אין זאת כי אין מנוס מפני הגורל הצפוי לאדם.

מתאבדים

14.8.55 את החווה מ. כ. הכרתי במחלקה ב. עשה עלי תמיד רישם של אדם יציב במושגי בית-החולים. מדי בוקר, היה יוצא בחריצות לעבודות, והיה אחד הגננים המוצלחים. היה בעל אופי שקט, לא ראיתי משתתף בתגרות ובחיכוחי סרק השכחים בין החולים. יום אחד, החליטו להעבירו למחלקה סגורה. תוך שיחת עם חובשים נודע לי כי מ. כ. עשה נסיון לבריחה ונכשל. ומשום כך איבד את שיחי משקלו.

לאחר ארוחת הערב, קרה דבר מעניין. לחולים, ניתנת בדרך כלל כניסה חפשיה לחדר הרחצה, ומ. כ. ניצל הזדמנות זו וניסה לאבד עצמו לדעת בחדר הרחצה על ידי תלייה. הוא הכין לו את מעילו, קשרו אל הזין שבקירי הכל היה מוכן, אולם החובשים, תפסוהו ממש ברגע האחרון. ברור שהוא הועמד מעתה תחת השגחתו של חיבש לבל יבצע נסיון שני.

מכתב לד"ר מ.

21.8.55 סדח לי על שאני מטריד אותך בבעיותי הפי שוטית, אולם לאור העובדה שאני שרוי במחלקה א' זה שלושה שבועות, אני מרשה לעצמי לפנות אליך בצורה זו. ייתכן יהיה זה מוצדק מצדכם לכלוא אותי במחלקה סגורה, אולם מדוע לא חלה תזווה בענייני, מדוע אינכם מטפלים בעניין שחרורי. אתמול שוחחתי עם הד"ר ל. והבנתי מדבריו כי בגלל השביטה הפאסיבית של הרופאים, אין באפשרותכם לספל בכל מקרה ומקרה ביסודיות. האם בגלל דרישותיכם מהממשלה, צריכים החולים לסבול? אני מסיים מכתב זה, אין ברצוני לברות, זו אינה דרך לסידור עניינים, איני רוצה גם לאיים עליך, אך במקרה ולא תמצא דרך לסידור ענייני אפנה לנשיא המדינה, ולשר הבריאות.

23.8.55 מכתבי לד"ר מ. לא נשא פרי, החלטתי לברות. מנין משיגים כסף כדי לנסוע לתל-אביב? לא בעיה לגמרי. נגשים לאיזה חילה במצב מטושטש, אימרים לו: הלחה לי חצי לירה עד מחר, הוא נותן ואני לא מתויר, כי למחרת הוא לא יראה אותי.

נסעתי לתל-אביב, נגשתי אל מ. להסביר לי כמה הענין. ממנו הצלחתי לקבל עוד לירה, והחלטתי לנסוע לירושלים, לומר לאבי כי יבוא לחתום בבית-החולים ועל ידי כך ישחררו אותי. לא רציתי לומר זאת לאבי קודם כי לא רציתי לצער, אולם עתה משהגיעו מים עד נפש, לא יכולתי לסביל זאת יותר.

נסעתי לירושלים. קיוחתי לקבלת פנים כמה וידידותית, אולם אמי החורגת היתה כנראה בעוכרי. מטר קללות וגיר דופים קיבלו את פני, רציתי להתרחק ולהחליף את בגדי, אולם לא עשיתי זאת. הרגשתי, שגם הורים כבר אין לי. את האם החורגת אני עוד מבין, אולם מה היה על אבי? למחרת היום קמתי, ינסעתי לתל-אביב. שוב ניגשתי אל מ. והפעם היתה החלטתי נחושה: אני הולך ומסגיר את עצמי למשטרה, שיעשו בי כרצונם.

24.8.55 היומנאי במשטרת יהודה הלוי רשם ביומנו: מנחם גולדברג, בן 20, שברח מבית-החולים הממשלתי בבאר יעקב, הסגיר את עצמו ללכיד...

ההתנחלות

קצריכת | עיתון ישראלי

קורא חביב,

הפני שבועיים קניתי ספר כים שד הנדריק וואן דון ששמו "סיפורי התנ"ך". חשבתי שאמצא בו משהו מעניין. התאכזבתי. אפילו אני, אמרתי לעצמי, אינני מסוגלת לקרוא את סיפורי התנ"ך המקוריים במידה כזו. כיתבתי כמה סיפורים מחדש — כמוכן, בצורה שתתאים להעולם הזה. מה דעתך עליהם? יידי גרלי

במדינה

הגבול

יתד הגבורה

ברחבי ישראל, עמדו השבוע פלוגות צה"ל דום, האוינו לקריאת פקודתיות שסיכמה את קרב מגידו. בשפה נמלצת, שירית כמעט, היארה שרת-הבטחון דבורה ("הנביאה") את מערכת-הדמים. אולם שום פסוק לא עורר בלב החיילים התפעלות כמו הציון-לשבח של יעל הקנינית.

רק מעטים ידעו כי מאחורי מעשה-הגבורה הפטריוטי של בתי-המעוטרים שהתחרו, תמורת-הקומה, מסתתרת פרשה אנושית מס' עירה.

חברות באיזה חבר ההיכרות בין יעל וסיסרא לא החלה ברגע שנבר מיוזע, מגואל בדם, התפרץ אל המאהל השומם של שבט הקנינים. היו ימים בהם הופעתו הבלתי צפויה של סיסרא, המצביא מצוחצח-ה-שירון ברכבו, היתה מפעימה את לב הנער רה החולמנית, שאביה השיאה בעודה ילדה לגבר קשיש ממנה בהרבה, בשם חבר. אולם סיסרא היהיר היה מפונק: אחרי שתי פגיר שות על שפת הקישון זנח את הנערה. אתה הפכה לשנאה לוהטת.

בכל זאת לא סרבה יעל לגמול לאלוף ה-מובס את מידת הכנסת האורחים כאשר ביקש ממנה מחסה. היא הכניסה אותו לאוהל, ה-ציעה לו משכב, כיסתה אותו בשמיכה. כי אשר ביקש ממנה כוס מים, הגישה לו ספל חלב.

אולם גם בשעת מפלתו לא נעלמה הירורו של סיסרא. הוא לא הבין את הגיסטה האנרי שית הפשיטה. לו היה ברור כי יעל עודנה נכספת לאהבתו, הוא משך אותה אליו, הח-גיק את צעקותיה בגאות, סיפק את תוצר-תו. למרבה ההשפלה, שלחה ממיטתו ל-מור בפתח האוהל.

מאיה שני, חיוביק, היה זה יותר מדי יעל רצה החוצה, ממרת בבכי, בריצתה נת-קלה רגלה ביתד האוהל. מבלי לחשוב, של-פה את היתד, נטלה את המקבת שהיתה מו-

תמרורים

נולד לאברהם בן-תרה, 100, ולאשתו ה-ראשונה, שרה, 96, אחרי 76 שנות נשור איים, בנו השני, בנה הראשון, יצחק.

נישוא דוד בן-ישי ובת-שבע החיתות, בטכס צנוע בארמון המלך בירושלים, אחרי חזור ממושך וזמן קצר אחרי מותו הטראגי של גיבורי-ישראל אוריה, קצין יחידת-פשי-טה נודעת. לא נכח בטכס: נתן הנביא, שהעדרו פורש עלי-ידי שבועון סנסציוני מ-סוים כעדות לקרע בין המלך לבין הגוש ה-דתי.

נתגרושו אחשוורוש, שאח איראן רבתי, מושת, אשתו הראשונה, לפי עצת שר-ה-טכס ממוכן, שטען כי סירובה של ושת ל-הופיע בפני אורחי המלך ביום-השנה השלי-שי לעלייתו לשלטון, בטענה שהיא חולה, עלול לגרום להתערערת חיי המשפחה ב-קיסרות.

נפטרו מתושלח בן-חנן ("האיש הזקן ביותר בעולם"), בגיל 969, אחרי מחלה קצ-רה. מתושלח, שגילה עוד בשנותיו האחרונ-גות מרץ ופעילות רבה, הישפע לאחרונה קשה מכל פרשת החקירה של האסון הטר-גי בו הרג בנו, למך — לפי טענתו, בשב-גה — את קין בן-אדם, בשעת צייד.

* שתי האחרות: הגר וקסורה.

אנשים

משנה שם, משנה מזל

אופנת עיבור השמות לא פסחה לאחרונה גם על כמה מבעלי השמות היותר ידועים בעולם: יעקוב בן-יצחק הודיע בחומש כי שינה את שמו לישראל, הסביר את שמו החדש על-ידי סיפור שלם אודות ה-גוששות עם זר שנראה לו כמלאך... פחות משמחת הנטיה ה"כנענית" החדשה של כמה מנהיגים מבין הצברים. רב אלוף גרעון בן-יוזאש, איש עין-חרוד (פדג-מת-נגדי הדיקוק) שינה את שמו ליר-

בסוקי השבוע

- ירמיהו הענתותי**, בנאום פרשנות על המצב הבינלאומי: "ש-לום, שלום ואין שלום."
- עמום התקועי**, דובר מפ-לגת-האכרים-המאוחדת, בנאום בחי-רות בו מתח ביקורת חריפה על ה-קואליציה השלטת: "הילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו?"
- רהבעם בן-שימה**, בהס-בירו את מדיניות-המכים החדשה של ממשלתו: "אבי ייסר אתכם בשר-טים, ואני איסר אתכם בעקרבים."

בעה... על רקע שונה לגמרי שינה את שמו יוסף (בתולנת הפסים) בן-יע-קב, שירד ב"שליח" למצרים. הוא קיבל מ-משרה ממשלתית גבוהה במשרד האספקה והקיצוב שינה את שמו ל**צפנת פענח**. אדם נוסף שאינו מרוצה מפרסים שמו הוא **אונן בן-יהודה**, שמחה בחוקף על פרי-סומים מסויימים שהופיעו בעתונות הצהובה, ואשר ייחסו לו מעשה מגונה. טען אונן: **רא אתכם אותם למשפט על הוצ-את ריבה אין זה לפי כבודי ה-היסטוריה תטהר את שמי**...

אירוסת שזמיה בת פרעה
יוסיים קדוקים (מאד)

הווי

מצא מין את מינו

בתיבת נוח, אישם על פני המים, פרץ החמור את המחיצה בין תאו לבין תא הסו-סים, גרם ללידת חיה חדשה שנקראה בו במ-קים פרדה.

* * *

מיבצע ישמעאד

בגרה, כנען, דרש אברם ("אברהם") בן-תרה, גט פיטורים מאשתי הגר, טען שאשתו הראשונה שרה צעקה כי "איננה יכולה לס-בול ערבים בבית".

טים. כל אחד משני הצדדים יקבל פר, ישחט אותו ויערוך אותו לזבח. אולם אסור היה להביא לשטח התחרות מציחים או אש בכל צורה שהיא. על כל צד היה להתפלל לאלו-הו שישלח אש מן השמים, שתשרוף את בשר-העולה.

אליהו, כניגולמן אמיתי הבטוח בצדקתו, נתן זכות קדימה למתנגדיו. "אתם הרבים", אמר, מאז הלפו שש שעות. השמש תלוהטת התקדמה על פני השדות היבשים מבצורת, נטתה מערבה אל הים. אליהו האין בנביר-אים באירוניה, "קראו בקול גדול!" היתל, כי אלוהים הוא. אולי ישן הוא וייקץ... הנביאים חרקו שיניים. נותרה להם תק-וה אחת: שאליהו ייכשל ממש כמוהם.

הביאו מים! ואז בה תורו של אלי-הו. הוא קרא לעם להתקרב, ניקה את ה-שטח מקוצים, ערך 12 אבנים כמוזבח, הניח עליהם עצים. אחר ניתח את הפר על העצים. הכל היה מוכן.

אז הורה אליהו לעוזריו: "הביאו מים!" הם מילאו כדי מים, שפכו אותם על המזבח וסביבותיו עד שהיה ברור כי שום תחכולה לא תצית את המזבח הרטוב.

אליהו התקרב, הרים את ידיו בתחנונים לשמים ואמר: "עוני, יהוה, עוני, וידעו העם הזה כי אתה, יהוה, האלוהים ואתה הסיבות את ליבם אחורנית". ברגע זה נפלה אש מהשמים, ותאכל את העולה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה ליחכה. לא נותר כל ספק. הבעלים כזבו. ההמון התנפל על-הם, גרר אותם עד לנחל קישון, שחט אותם עד לאיש האחרון.

כעבור שעותיים נגמרה הבצורת. גשם בר-כות החל מציק את פני השדות.

דרכי חיים

נקמת אשה

לרחב לא היה איכפת במיוחד מי הם אורי-חיה. היא קיבלה אותם בסברפנים מקצועי. העיבדה כי השנים נראו זרים העלתה בה את התקוה לשכר גבוה מן הרגיל.

בלילה נשמעו דפיקות על הדלת. היה זה סמל משרה בלחית שני בלשים שבאו לע-רוך חיפוש. "איפה המרגלים הישראליים?" שאל הסמל. רחב לא איבדה את עשתונ-תיה. "מה אני יודעת? היו כאן שני גברים שניארו, אומנם, כנוכרים, אך הם עשי את שלהם והלכו. אינני נוקמת לחקור את לקר-חותי".

אז עלה בלבה רעיון: "רק כרגע יצאו דרך השער הזה. אם תמהרו, תשיגו אותם." השוטרים נעלמו, רחב מיהרה אל הלכותות שעמדו בחרבות שלופות בחדר המיטות. היא העלתה אותם לעליית הגג, החביאה אותם ב-ערימות פשתן. "אם אתם באמת מרגלים" אמרה, "הבטיחו לי חסות כאשר יכבשו ה-ישראלים את יריחו".

השטח הגדול, לא הפחד הניע את רחב להתחבר עם אויבי צמה. היתה זו בשבילה הזדמנות לקחת נקם בבני עירה שגרמו ל-מצבה הנוכחי. בת סותר אמיד שהתאהבה בכנו של המושל, הפכה לפילגשו, נפלה רחב קרבן לגאות משפחתו של המושל. הם אסרו על בנם לשאתה לאשה. חייה נהרסו. מדחי אל דחי התגלגלה הנערה. אביה גר-רש אותה מביתו. היא נאלצה למצוא מחסה באחת מקובות חומות העיר, בשטח הגדול של יריחו. משם אל הזנות היתה הדרך קצרה. רגע בחשבונו לא איחר. בן-נון, התייצב בראש צבאו מול יריחו. העיר היתה אבודה. רחב שלשלה חבל שני, כמוסכם, ניצולה מן הסכנה. המושל ובנו הושמדו ואתם החברה שדחפה את רחב אל הזנות.

מסתירת-מרגלים רחב

"עשו את שלהם והלכו"

בוקר המוקדמות, התפללו שתרד אש מהש-מים. לפניהם, במורד המערבי, התקהל קהל רב של בני ישראל מתושבי חיפה רבתי ו-ישובי העמקים. מצויידים במשקאות קרים וסנדוויצים, באו לראות את ההתחרות בין אליהו לבין נביאי הבעל. תוצאת התחרות נועדה לקבוע את הדת הרשמית של ה-מדינה.

כלי מציתים. תנאי התחרות היו פשו-